

CISG AC Stanovisko č. 6 Náhrada škody

CISG-Advisory Council Stanovisko č. 6 [*]

Výpočet výšky náhrady škody podľa článku 74 CISG[2]

- Stanovisko [oficiálny text]
- Komentár
- Príloha: Prehľad prípadov

Článok 74 CISG

Náhrada škody pri porušení zmluvy jednou stranou zahŕňa sumu zodpovedajúcu strate, včítane ušlého zisku, ktorú utrpela druhá strana v dôsledku porušenia zmluvy. Náhrada škody nesmie presiahnuť stratu a ušlý zisk, ktorú strana porušujúca zmluvu predvídala alebo mala predvídať v čase uzavretia zmluvy s prihliadnutím na skutočnosti, o ktorých vedela alebo mala vedieť, ako možný dôsledok porušenia zmluvy.

STANOVISKO

1. Článok 74 vyjadruje základný princíp úplného odškodnenia.
2. Poškodená strana nesie dôkazné bremeno na preukázanie s rozumnou mierou istoty, že utrpela škodu. Poškodená strana nesie taktiež dôkazné bremeno na preukázanie rozsahu škody, ktorú utrpela, ale nemusí túto škodu vyčíslieť s matematickou presnosťou.
3. Poškodená strana má právo na náhradu škody spôsobenej neplnením povinností druhou stranou, ktorej výška je zvyčajne určená podľa trhovej hodnoty plnenia, o ktoré bola poškodená strana ukrátená v dôsledku porušenia zmluvy alebo podľa nákladov účelne vynaložených na zabezpečenie stavu, ktorý by nastal, ak by boli plnené povinnosti podľa zmluvy.
  - A. Poškodená strana má právo na náhradu všetkých očakávaných čistých príjmov, ktoré nezískala v dôsledku porušenia zmluvy.
  - B. Ušlý zisk priznaný na základe článku 74 môže zahŕňať stratu na zisku, o ktorej je predpoklad, že vznikne od momentu, kedy je škoda vyčíslená súdom.
  - C. Ušlý zisk zahŕňa aj ušlý zisk vzniknutý z predaja v obchode.
4. Poškodená strana má právo na náhradu dodatočných nákladov vzniknutých v dôsledku porušenia zmluvy a pri zabraňovaní vzniku ďalšej škody.
5. Podľa článku 74 nemá poškodená strana nárok na náhradu výdavkov spojených s vymáhaním nárokov zo zmluvy.
6. Poškodená strana má právo na náhradu finančnej ujmy spôsobenej v dôsledku uplatňovania si nárokov tretími osobami, ktorá vznikla v dôsledku porušenia zmluvy.

7. Poškodená strana má právo na náhradu škody spôsobenej poškodením jej dobrého mena, ku ktorému došlo v dôsledku porušenia zmluvy.
8. Ak došlo k porušeniu zmluvy a poškodená strana následne uzavrela primeranú náhradnú zmluvu bez toho, aby predtým odstúpila od pôvodnej zmluvy, poškodená strana má nárok na náhradu škody, ktorá predstavuje rozdiel medzi hodnotou plnenia z pôvodnej zmluvy a náhradnej zmluvy.
9. Náhrada škody nemá poškodenú stranu postaviť do lepšieho postavenia než by strana získala zo zmluvy, keby bola riadne plnená.
  - A. Pri výpočte výšky náhrady škody, na ktorú má poškodená strana nárok, má byť oproti škode vzniknutej v dôsledku porušenia zmluvy započítaný akýkoľvek zisk, ktorý poškodená strana získa v dôsledku neplnenia zmluvy.
  - B. Náhrada škody plniaca represívnu funkciu nemôže byť priznaná podľa článku 74 Dohovoru.

KOMENTÁR K STANOVISKU CISG ADVISORY COUNCIL Č. 6

1. Článok 74 vyjadruje základný princíp úplného odškodnenia.

1.1 Článok 74 neobsahuje podrobný postup pre výpočet náhrady škody.[1] Namiesto toho poskytuje súdu právomoc určiť „výšku škody,... ktorú utrpela druhá [poškodená] strana v dôsledku porušenia zmluvy“ s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. Účelom článku 74 je dostať poškodenú stranu do rovnakého finančného postavenia, v akom by bola v prípade, ak by bola zmluva riadne plnená.[2] Inými slovami, je určený na to, aby zabezpečil poškodenej strane „výhodu plynúcu z uzavretého obchodu.“[3] Z toho dôvodu musel byť článok 74 formulovaný liberálne, aby mohol odškodniť poškodenú stranu za všetky znevýhodnenia, ktoré utrpela v dôsledku porušenia zmluvy. Akýkoľvek nárok na náhradu škody vrátane nárokov podľa článku 74 však podlieha obmedzeniam zo strany doktríny predvídania a zabránenia vzniku ďalšej škody.[4]

1.2 Princíp úplného odškodnenia za škodu spôsobenú v dôsledku porušenia zmluvy zakotvený v článku 74 sa vyskytuje aj v mnohých vnútroštátnych právnych úpravách. [5] Navyše tento princíp je vyjadrený aj v Zásadách UNIDROIT a Princípoch európskeho súkromného práva (PECL).[6] Je tiež v súlade s judikatúrou mnohých medzinárodných rozhodcovských súdov.

1.3 Hneď na úvod je potrebné poznamenať, že zmluvné strany sa môžu dohodnúť na nárokoch vznikajúcich v prípade porušenia zmluvy.[8] Môžu napríklad obmedziť mieru zodpovednosti v prípade, ak zmluvná strana ukončí zmluvu z konkrétnych dôvodov. Ďalej môžu zahrnúť ustanovenie o zmluvnej pokute [vopred vyčíslená náhrada škody], ktoré určuje presnú výšku náhrady škody, ktorá má byť zaplatená zmluvnou stranou, ktorá ukončí zmluvu. Niektoré štáty však môžu odmietnuť priznanie takejto zmluvnej pokuty z dôvodu výhrady verejného poriadku.[9]

2. Poškodená strana nesie dôkazné bremeno na preukázanie s rozumnou mierou istoty, že utrpela škodu. Poškodená strana nesie taktiež dôkazné bremeno na preukázanie výšky škody, ktorú utrpela, ale nemusí ju vyčíslit' s matematickou presnosťou.

2.1 Článok 74 nevymedzuje presne mieru, v akej musí poškodená strana preukázať, že utrpela škodu, aby si mohla uplatniť nárok na jej náhradu v súlade s týmto ustanovením.[10] Z toho dôvodu vznikli rozpory o tom, či je táto otázka nepriamo upravená Dohovorom alebo či ide o procesnú otázku, ktorá má byť vyriešená podľa príslušného vnútroštátneho práva. Niektoré sudy a rozhodcovia uviedli, že ide o procesnú otázku, ktorá spadá mimo rámca Dohovoru.[11] Takéto posúdenie však môže byť kontraproduktívne, keďže vedie k odlišnému posúdeniu prípadov, v ktorých sú zmluvné strany v rovnakej situácii.

2.2 Aby si poškodená strana mohla nárokovat' náhradu škody v dôsledku porušenia zmluvy, musí preukázať, že utrpela škodu v dôsledku porušenia zmluvy. V štátoch systému common law je požadovaná miera preukázania takéhoto vzťahu vyjadrená požiadavkou, že žalobca musí preukázať „istotu škody“. To zvyčajne znamená, že poškodená strana musí preukázať s rozumnou mierou pravdepodobnosti, že škoda vznikla alebo v budúcnosti vznikne.[12] Niektoré štáty kontinentálneho právneho systému taktiež vyžadujú, aby škoda bola v rozumnej miere pravdepodobná čo do existencie, ale nie do výšky,[13] kým iné stanovujú prísnejšie podmienky pre preukázanie škody za účelom uplatnenia nároku na jej náhradu, a to najmä v prípadoch nároku na náhradu ušlého zisku.[14]

2.3 Existencia rôznych pravidiel vzťahujúcich sa na dôkazné bremeno pre určenie škody môže viesť k rozličným riešeniam obdobných prípadov. Napríklad kupujúci v snahe preukázať budúce straty na zisku sa často odvolávajú na predpokladanú trhovú cenu alebo na rozsah budúcich obchodov. Ak predávajúci úmyselne nedodá kupujúcemu nový produkt alebo produkt, s ktorým doteraz kupujúci ešte nepodnikal, existuje málo dôkazov, o ktoré môže poškodená strana oprieť svoj nárok spočívajúci v náhrade ušlého zisku.[15] V tomto prípade by štáty kladúce striktné podmienky na dôkazné bremeno zrejme v prípade, ak by poškodená strana utrpela aj skutočnú škodu, nepriznali nárok na náhradu ušlého zisku podľa čl. 74. Avšak v štátoch, ktoré kladú miernejšie podmienky na dôkazné bremeno, bude pre poškodenú stranu väčšia šanca získať náhradu ušlého zisku podľa článku 74. Takýto výsledok by bol nespravodlivý a podkopával by základný cieľ Dohovoru – poskytovať jednotnú úpravu pre kúpu tovaru. Navyše prvý spomenutý prístup by bol v rozpore s princípom úplnej náhrady škody. Taktiež by mohol motivovať zmluvnú stranu porušiť jej zmluvné povinnosti. Ako uviedol jeden rozhodcovský súd v prípade sporu, ktorý nespadal pod úpravu CISG:

„Ak by bola náhrada škody obmedzená na výdavky, ktoré žalobca vynaložil vo vzťahu k zmluve, ktorá bola porušená, vytvorilo by sa riešenie, ktoré je v rozpore s princípom dobrej viery: pre povinnú stranu by bolo vo všeobecnosti výhodné porušiť zmluvu ak zistí, že pre druhú zmluvnú stranu je táto zmluva výhodná. Strany nepodstupujú podnikateľské riziko pri uzatváraní zmluvy preto, aby im boli uhradené ich náklady vynaložené na plnenie tejto zmluvy. Obmedzením náhrady škody len na výdavky vynaložené na zmluvy meníme poškodeného na veriteľa z pôžičky, čo je neprípustný stav, keďže zmluvná strana podstupovala pri uzatváraní zmluvy riziko spojené s investovaním do zmluvy.“[16]

2.4 Navyše z pohľadu chráneného záujmu, by strana, ktorá porušuje zmluvu, nemala mať možnosť zbaviť sa zodpovednosti tým, že svojím porušením zmluvy spôsobí ťažkosti pri preukázaní vzniku škody bez akýchkoľvek pochybností.[17] Ako uviedol súd z USA, „je to

najmä v otázke určovania výšky škody v podobe ušlého zisku, kde sudy prenášajú riziko neistoty na porušovateľa zmluvy, ktorého protiprávne konanie spôsobilo túto neistotu.“[18]

2.5 Navyše spoliehanie sa pri vyriešení tejto otázky na príslušné procesné právo by mohlo byť kontraproduktívne.[19] Je to z dôvodu, že posúdenie, či táto otázka je hmotnoprávnej alebo procesnej povahy sa v rôznych štátoch líši a môže závisieť od okolností konkrétneho prípadu.[20] Namiesto toho by sa analýza tejto otázky mala sústrediť na zistenie, či táto otázka spadá pod pôsobnosť Dohovoru, a to pomocou skúmania „účelu jednotlivých ustanovení, ako aj celého Dohovoru“ s prihliadnutím na potrebu jeho jednotného výkladu.[21]

2.6 S prihliadnutím na potrebu podporovať medzinárodnú povahu Dohovoru a potrebu podporovať jednotnosť pri použití Dohovoru a s ohľadom na účel článku 74, nesie poškodená strana dôkazné bremeno preukázania s rozumnou mierou istoty, že utrpela škodu v dôsledku porušenia zmluvy. Posúdenie miery „rozumnosti“ nesmie byť poňaté radikálne. Ako uviedol jeden komentátor:

„Dohovor vo viacerých prípadoch označuje zmluvné strany ako ‘rozumné’ osoby (pozri napr. článok 8 ods. 2 a ods. 3, článok 25, 35 ods. 1 písm. b), 60, 72 ods. 2, 75, 77, 79 ods. 1, 85, 86, 88 ods. 2), vyžaduje aby bol určitý úkon vykonaný alebo oznámenie urobené v ‘rozumnom čase’ (pozri napr. články 18 ods. 2, 33 ods. 3, 39 ods. 1, 43 ods. 1, 47, 49, 63, 64, 65, 73 ods. 2) a rozlišuje medzi ‘primeranými’ a ‘neprimeranými’ nákladmi, ťažkosťami alebo ospravedlnením (pozri napr. článok 43, 37, 48, 87, 88 ods. 2 a ods. 3). Tieto odkazy preukazujú, že v prípade Dohovoru test ‘rozumnosti’ predstavuje všeobecné kritérium pre hodnotenie správania zmluvných strán, na ktoré sa možno odvolať v prípade, ak neexistuje osobitné ustanovenie.“[22]

2.7 Požiadavka na poškodeného, aby preukázal s rozumnou mierou istoty, že utrpel škodu, je v súlade so Zásadami UNIDROIT a PECL.[23] Zásady UNIDROIT uvádzajú: „náhradu je možné poskytnúť len za škodu, vrátane škody vzniknutej v budúcnosti, ktorá je preukázaná s rozumnou mierou istoty.“[24] Komentár ďalej uvádza, že toto ustanovenie „zdôrazňuje známu požiadavku istoty vzniku škody. ...“[25] PECL uvádzajú: „škoda, ktorú je možné nahradiť, zahŕňa: (a) nepeňažnú škodu a (b) ušlý zisk, ktorý s rozumnou mierou pravdepodobnosti vznikne.“[26]

2.8 Táto požiadavka je tiež v súlade s viacerými národnými úpravami.[27] Navyše je v súlade s rozhodnutiami mnohých súdov a rozhodcov, ktorý vyžadovali, aby bola škoda preukázaná s rozumnou mierou istoty.[28]

2.9 Ak poškodená strana dokáže uniesť svoje dôkazné bremeno na preukázanie vzniku škody s rozumnou mierou istoty, má ďalej povinnosť preukázať rozsah vzniknutej škody, ale nemusí jej výšku vyčíslieť s matematickou presnosťou.[29] Poškodený je len povinný poskytnúť potrebné údaje, na základe ktorých môže súd určiť výšku škody, a to napríklad predložením znaleckého posudku, hospodárskych a finančných údajov, prieskumov trhu a analýz alebo účtovných dokladov obdobného podniku.[30] Táto požiadavka vytvára rovnováhu medzi potrebou poskytnutia dôkazov, na základe ktorých môže súd určiť výšku nároku na náhradu škody a ťažkosťami, ktoré sú spojené s preukázaním takéhoto nároku a ktoré sú spôsobené práve protiprávnym konaním škodcu.[31]

3. Poškodená strana má právo na náhradu škody spôsobenej neplnením povinností druhou stranou, ktorá je zvyčajne určená podľa trhovej hodnoty plnenia, o ktoré bola poškodená strana ukrátená v dôsledku porušenia zmluvy alebo podľa nákladov účelne vynaložených na zabezpečenie stavu, ktorý by nastal, ak by boli plnené povinnosti podľa zmluvy.

3.1 Podľa článku 74 má poškodená strana právo na náhradu hodnoty, ktorú mala získať z uzavretej zmluvy v prípade, ak by bola splnená, aby jej tak bol poskytnutý zisk z transakcie. Táto škoda sa niekedy nazýva škoda z neplnenia povinností, priama škoda alebo strata hodnoty plnenia. Zvyčajne sa určí ako „rozdiel medzi hodnotou, ktorú by poškodená strana získala zo zmluvy, ak by táto bola riadne plnená a hodnotou, ktorú poškodená strana získala v dôsledku porušenia zmluvy.“[32]

3.2 V iných prípadoch môže poškodená strana podniknúť opatrenia, aby si zabezpečila rovnaké plnenie ako by mala získať zo zmluvy v prípade, ak by bola dodržaná. V takom prípade má poškodená strana nárok na náhradu nákladov účelne vynaložených na tieto opatrenia.[33] Ak napríklad predávajúci dodá tovar s vadami a kupujúci ho opravil, súd priznal kupujúcemu okrem iného aj náhradu nákladov vynaložených na opravu tohto tovaru.[34] Ďalej ak predávajúci bol v omeškaní s dodaním tovaru a kupujúci podnikol opatrenia za účelom dočasného zabránenia vzniku škody v dôsledku nedodania tovaru, súd priznal kupujúcemu náhradu nákladov, ktoré vznikli pri zabraňovaní vzniku ušlého zisku. Napríklad v prípade rozhodnutia Obelandesgericht v Kolíne z 8. januára 1997 bol predávajúci v omeškaní s vrátením opraveného garbiarskeho stroja dodaného s vadami v dohodnutej lehote. Kupujúco si preto najal tretiu osobu pre spracovanie kožiarskych výrobkov. Provinčný odvolací súd rozhodol, že na základe článku 74 má kupujúci nárok na náhradu peňažnej sumy zaplatenej tretej osobe, nakoľko najatie tretej osoby bolo považované za primerané vzhľadom na okolnosti prípadu.[35]

3.3 Komentár Sekretariátu uvádza nasledovný príklad:[36]

„Na základe kúpnej zmluvy malo byť dodaných 100 ton obilia za kúpnu cenu \$ 50.000 s doložkou FOB. Dodané obilie obsahovalo väčší obsah vody, než bolo dohodnuté v zmluve a z toho dôvodu došlo k dodaniu obilia v nižšej kvalite. Kupujúci obilie vysušil, na čo vynaložil dodatočné náklady vo výške \$ 1.500. Ak by bolo dodané obilie v kvalite dohodnutej v zmluve, jeho hodnota by bola \$ 55.000, ale v dôsledku zníženia kvality spôsobeného vyšším obsahom vody v obilí, ktoré následne muselo byť vysušované, sa jeho hodnota znížila na \$ 51.000.

Zmluvne dohodnutá kúpna cena	<u>\$ 50.000</u>
Hodnota obilia, ktoré malo byť dodané	\$ 55.000
Hodnota obilia, ktoré bolo dodané	<u>\$ 51.000</u>
	\$ 4.000
Dodatočné náklady na vysušenie obilia	\$ 1.500
Škoda vzniknutá v dôsledku porušenia zmluvy	<u>\$ 5.500</u> “

3.4 Tento postup je v súlade so Zásadami UNIDROIT a PECL.[37] Zásady UNIDROIT v článku 7.4.2 ods. 1 uvádzajú: „Poškodený má právo na náhradu celej škody, ktorú utrpel v dôsledku nesplnenia zmluvy. Táto škoda zahŕňa akúkoľvek utrpenú stratu vrátane ušlého zisku...“[38] Podobne PECL v článku 9:502 uvádzajú: „Všeobecná výška náhrady škody je suma, ktorá zabezpečí poškodenej strane v čo najpresnejšej miere také

postavenie, aké by mala, ak by bola zmluva riadne plnená. Náhrada škody zahŕňa škodu, ktorú poškodená strana utrpela a zisk, o ktorý bola ukrátená.“[39]

3.5 Poškodená strana má taktiež nárok na náhradu straty spôsobenej znížením výmenného kurzu, ak poškodený preukáže, že by získal vyššiu peňažnú sumu, ak by mu škodca zaplatil dohodnutú sumu v súlade so zmluvou.[40] Škoda spôsobená poškodenému môže byť v tomto prípade určená ako rozdiel medzi hodnotou v konvertovanej mene v čase splatnosti plnenia a hodnotou v konvertovanej mene v čase oneskorenej platby.[41]

3.6 Pre lepšie pochopenie je možné uviesť nasledovný príklad. Predpokladajme, že kupujúci má podľa zmluvy zaplatiť pri dodávke tovaru 10.000,- USD predávajúcemu v krajine X, ktorého menou je Euro a výmenný kurz (v čase dodania tovaru) je 10.000,- USD k 10.000,- EUR. Kupujúci nesplní svoju povinnosť zaplatiť túto sumu a predávajúci ho zažaluje na americkom súde o zaplatenie tejto sumy. Avšak v čase vynesenia rozsudku v prospech predávajúceho má 1 USD hodnotu len 0,7692 EUR. Z toho dôvodu priznanie 10.000,- EUR predávajúcemu súdom bude mať pre neho hodnotu len 7.692,- EUR. Predávajúci má preto nárok na zaplatenie sumy podľa zmluvy (10.000,- USD) plus dodatočných takmer 3.000,- USD, aby mu bol poskytnutý ekvivalent k 10.000 EUR [ako pôvodnému ekvivalentu k 10.000,- USD].

3.7 Hoci Dohovor výslovne neupravuje ako majú sudy a rozhodcovia riešiť otázku straty spôsobenej zmenou výmenného kurzu, je v súlade s princípom úplného odškodnenia poškodeného poskytnúť mu náhradu za túto stratu.[42] Existovali pochybnosti o tom, či možno stratu vzniknutú znížením výmenného kurzu nahradiť na základe ustanovení Dohovoru, a to najmä vzhľadom na princíp nominalizmu a pravidlo, že veriteľ vo všeobecnosti znáša riziko zníženia výmenného kurzu.[43] Hoci veriteľ/poškodený skutočne nesie riziko za kolísanie výmenného kurzu počas doby určenej na plnenie zmluvy, táto zmluvná strana nemôže ďalej niesť riziko v období po tom, čo došlo k splatnosti dlhu.[44] Ak by mal mať poškodený takúto povinnosť, bol by vystavený riziku, ktoré nemal niesť podľa ustanovení zmluvy a v prípade, ak by výmenný kurz trvale klesal, dlžník by mal motiváciu oddaľovať zaplatenie peňažnej sumy tak dlho, ako to bude možné.[45]

3.8 Množstvo súdov priznalo nárok na náhradu škody spôsobenú znížením výmenného kurzu na základe článku 74.[46] Túto náhradu však obmedzili len na prípady, kedy veriteľ/poškodený preukázal, že ak by mu bolo zaplatené včas, získal by vyššiu sumu po prepočte na jeho domácu menu.[47] Ale ak veriteľ peňažného záväzku v cudzej mene zvyčajne obchoduje v inej mene, zvyčajne si táto zmluvná strana okamžite zamení peňažné prostriedky v cudzej mene a preto má nárok na zaplatenie hodnoty určenej na základe výmenného kurzu v čase splatnosti záväzku.[48] Škoda môže taktiež vzniknúť v dôsledku znehodnotenia meny, na ktorú znie zmluvné plnenie a ktorá je domácou menou veriteľa. Táto situácia je však odlišná od prípadu škody vzniknutej znížením výmenného kurzu a vo všeobecnosti nie je priznávaný nárok na náhradu takto vzniknutej škody.[49]

3.9 Mnohé vnútroštátne právne úpravy a sudy priznávajú poškodenej strane nárok na náhradu škody spočívajúcej v kurzovej strate.[50] Navyše aj Zásady UNIDROIT a PECL tiež poskytujú poškodenej strane náhradu za zníženie výmenného kurzu po splatnosti záväzku.[51] Nepoužívajú na to však inštitút náhrady škody, ale požadujú, aby bola platba vykonaná v súlade s výškou výmenného kurzu v čase splatnosti záväzku. Inými slovami, namiesto poskytnutia náhrady škody za zníženie výmenného kurzu, Zásady UNIDROIT a PECL výslovne zakotvujú právo súdu určiť výšku plnenia s prihliadnutím na vtedajší výmenný kurz,

aby nedošlo k ujme na strane poškodenej strany v dôsledku zmeny výmenného kurzu po splatnosti záväzku, čím dosahujú rovnaký výsledok, ako vyššie uvedený postup pri určovaní výšky náhrady škody.[52] Nakoľko Dohovor neobsahuje výslovné ustanovenia na úpravu tejto otázky, je potrebné považovať takúto stratu spôsobenú zmenou kurzu za škodu nahraditeľnú v súlade s článkom 74.[53]

A. Poškodená strana má právo na náhradu všetkých čistých príjmov, ktoré nezískala v dôsledku porušenia zmluvy.

3.10 Ušlý zisk je jediný druh škody, ktorý je výslovne uvedený v článku 74.[54] Článok 74 uvádza, že poškodená strana môže ako náhradu za porušenie zmluvy dostať „sumu zodpovedajúcu strate, včítane ušlého zisku, ktorú utrpela ... v dôsledku porušenia zmluvy.“[55] Komentár Sekretariátu objasňuje, že osobitná zmienka o ušlom zisku bola včlenená z dôvodu, že „v niektorých právnych poriadkoch koncepcia „škody“ nezahŕňa automaticky aj ušlý zisk.“[56]

3.12 Dohovor neposkytuje návod na výpočet ušlého zisku. Súd má v jednotlivom prípade právo vypočítať jeho výšku na základe okolností konkrétneho prípadu.[57] Náhradu ušlého zisku je potrebné vypočítať s prihliadnutím na princíp úplného odškodnenia uvedený v článku 74 – to znamená, že účelom je dostať poškodenú stranu do takého ekonomického postavenia, v akom by bola, ak by bola zmluva riadne plnená.[58] Vnútroštátne pravidlá, ktoré limitujú výšku náhrady ušlého zisku sa nesmú aplikovať.[59]

3.13 Určovanie výšky ušlého zisku nie je vždy exaktné a niektoré metódy jeho výpočtu sú komplikované.[60] Z toho dôvodu nie je možné urobiť presný výpočet takejto náhrady. Navyše v určitých prípadoch môže práve porušenie zmluvy spôsobiť, že poškodená zmluvná strana nie je schopná presne preukázať výšku škody. Ani v týchto prípadoch by strana, ktorá porušila zmluvu, nemala mať možnosť zbaviť sa zodpovednosti za škodu len preto, že ušlý zisk nie je exaktne preukázaný.[61] Preto poškodená strana nie je povinná preukázať podrobne a presne výšku ušlého zisku vzniknutého v dôsledku porušenia zmluvy, ale musí preukázať takúto stratu s rozumnou mierou istoty.[62]

3.14 Podľa článku 74 má poškodená strana nárok na náhradu čistého zisku, ktorý nezískala v dôsledku porušenia zmluvy. Vo všeobecnosti sa čistý zisk vypočíta odpočítaním nákladov, ktoré poškodená strana ušetrila v dôsledku toho, že nemusela plniť povinnosti podľa zmluvy, od celkového zisku, ktorý mohla poškodená strana dosiahnuť.[63] Tento spôsob výpočtu je plne v súlade so Zásadami UNIDROIT a PECL.[64] Najmä komentár k článku 9:502 PECL uvádza:

„Poškodená strana musí pri určovaní výšky náhrady škody prihliadať na všetky zisky z porušenia zmluvy, ktoré voči musí oproti škode započítať, pričom len tento rozdiel v čistom je možné nahradiť. Rovnako pri výpočte ušlého zisku poškodenej strany je potrebné odpočítať od tohto zisku náklady, ktoré by poškodená strana vynaložila pri dosahovaní zisku, čím dosiahneme čistý ušlý zisk. Nárok na náhradu ušlého zisku zvyčajne vzniká v prípadoch, kedy poškodená strana uzavrela náhradnú zmluvu... Úspory na strane poškodeného, ktoré majú byť predmetom započítania, v tomto prípade zahŕňajú náklady, ktoré by musela poškodená strana vynaložiť na plnenie pôvodnej zmluvy.[65]“

3.15 V iných prípadoch sa poškodená strana môže domáhať náhrady škody za stratu možnosti alebo príležitosti na zisk.[66] Môže ísť o prípad, kedy v dôsledku porušenia zmluvy poškodená strana tvrdí, že utrpela ujmu z dôvodu, že prišla o príležitosť vytvoriť zisk.[67] Rozdiel medzi stratou príležitosti a všeobecným inštitútom ušlého zisku je existencia určitej náhodilosti alebo budúcej nepredvídateľnej okolnosti medzi plnením jednej strany a ziskom druhej strany. V tomto prípade nesplnenie povinnosti jednej strany zabraňuje možnosti druhej strany získať profit z budúcej nepredvídateľnej okolnosti.[68] Nakoľko táto nepredvídateľná okolnosť musí vzniknúť predtým, než dôjde k samotnému zisku, poškodená strana zvyčajne nie je schopná preukázať s rozumnou mierou istoty, že by došlo k zisku v prípade, ak by bola zmluva riadne splnená. Z toho dôvodu náhrada škody za stratu príležitosti na zisk nie je zvyčajne priznávaná na základe článku 74.[69]

3.16 Nepriznanie náhrady škody za stratu príležitosti sa nevzťahuje na prípady, kedy poškodená strana uzavrela zmluvu za účelom získania príležitosti na zisk.[70] V takom prípade je príležitosť na zisk majetkovou hodnotou[71] a ak strana vstúpi do zmluvného vzťahu za účelom získania takejto príležitosti, táto strana má nárok na náhradu ujmy v prípade, ak druhá strana bezdôvodne neplní zmluvu. V opačnom prípade by druhá strana mohla beztrešne porušiť takúto zmluvu [72] a „zbaviť sa zodpovednosti len z dôvodu, že poškodená strana má problém preukázať škodu, nakoľko už v čase uzatvárania zmluvy bolo zrejmé, že takúto škodu nebude možné preukázať s rozumnou mierou istoty.“[73] Navyše priznanie náhrady takejto straty je plne v súlade s princípom úplného odškodnenia podľa článku 74. Je tiež v súlade s článkom 7.4.3 Zásad UNIDROIT, ktorý poskytuje možnosť náhrady za stratu príležitosti na zisk.[74] A v neposlednom rade je priznanie takejto náhrady v súlade s praxou súdov vo viacerých štátoch.[75]

B. Ušlý zisk priznaný na základe článku 74 môže zahŕňať stratu na zisku, o ktorej je predpoklad, že vznikne od momentu, kedy je škoda vyčíslená súdom.

3.19 Podľa článku 74 má poškodená strana nárok na nielen na náhradu zisku ušlého pred momentom vynesenia rozsudku, ale aj budúceho ušlého zisku v rozsahu, v akom je možné preukázať takýto ušlý zisk s primeranou mierou istoty a v súlade s princípmi predvídavosti a minimalizácie škody. [76] Hoci Dohovor výslovne neuvádza možnosť náhrady budúceho ušlého zisku, priznanie jeho náhrady je plne v súlade s princípom úplného odškodnenia. Tento prístup je v súlade s článkom 9:501 ods. 2 písm. b) PECL a článkom 7.4.3 Zásad UNIDROIT, ktoré priznávajú náhradu aj za ušlý zisk vzniknutý v budúcnosti. Osobitne komentár k článku 9:501 ods. 2 písm. b) uvádza:

„Strata nahraditeľná poškodenej strane zahŕňa aj budúci ušlý zisk, teda stratu, o ktorej sa predpokladá, že vznikne po tom, ako bude ustálený nárok na náhradu škody. Tento inštitút vyžaduje od súdu, aby posudzoval dve neisté skutočnosti, teda pravdepodobnosť vzniku budúcej straty a výšku tejto straty. Rovnako ako v prípade zisku ušlého pred vydaním rozsudku... zahŕňa aj tento náklady, ktoré by neboli vynaložené, ak by nedošlo k porušeniu zmluvy a zisk, ktorého vznik mohla poškodená strana rozumne predpokladať v prípade, ak by nedošlo k porušeniu zmluvy.“[77]

C. Ušlý zisk zahŕňa aj ušlý zisk vzniknutý z predaja v obchode

3.20 V súlade s článkom 74 má poškodená strana nárok na náhradu ušlého zisku aj v prípade predaja v obchode. Vo všeobecnosti, ak kupujúci nesplní svoje povinnosti zo zmluvy, poskytnutá náhrada škody bude predstavovať rozdiel medzi zmluvnou cenou

a trhovou cenou, za ktorú môže byť tovar predaný (alebo cenou v rámci náhradnej zmluvy). Ak však predávajúci dokáže predať tovar za rovnakú cenu ako bola pôvodná, predpokladá sa, že neutrpel žiadnu škodu. Napriek tomu, ak mal predávajúci možnosť predať tovar viacerým osobám, druhá transakcia nebude predstavovať náhradu za prvú, ale bude jednoducho ďalšou transakciou. Z toho dôvodu by výpočet náhrady škody podľa tradičného vzorca „nebol adekvátnym za účelom postavenia predávajúceho do takej pozície, v akej by bol, ak by bola zmluva riadne plnená“, a preto by mala mať poškodená strana nárok na náhradu ušlého zisku pri predaji v obchode.[78]

3.21 Nasledovný príklad objasňuje základ pre priznanie náhrady ušlého zisku v prípade predaja v obchode:

„Ak sa súkromná osoba dohodne s kupujúcim, že mu predá automobil za \$ 2.000, nesplnenie povinnosti kupujúceho jej nespôsobí škodu (s výnimkou incidenčnej škody zodpovedajúcej nákladom vynaloženým na uzavretie novej zmluvy) v prípade, ak je predávajúci schopný predať tento automobil inému kupujúcemu za \$ 2.000. Ale situácia je odlišná v prípade predajcu, ktorý má neobmedzený prístup k tovaru v štandardnej cene. Preto ak sa automobilový predajca dohodne s kupujúcim, že mu predá automobil za \$ 2.000, nesplnenie povinnosti kupujúcim spôsobuje predávajúcemu škodu, a to aj v prípade, ak je schopný predať tento automobil za \$ 2.000 inému kupujúcemu. Ak má predajca neobmedzený prístup k vozidlám, predaj tohto vozidla inému kupujúcemu znamená pre predajcu stratu jednej transakcie, pretože ak by pôvodný kupujúci zmluvu riadne plnil, uzavrel by predajca namiesto jednej transakcie dve transakcie. Porušenie zmluvy kupujúcim v tomto prípade znižuje počet predajcových transakcií na jednu a výška škody preto predstavuje zisk predajcu za ďalšiu jednu transakciu.“[79]

3.22 Vzhľadom na uvedené je plne v súlade s princípom úplného odškodnenia poskytnúť poškodenej strane náhradu ušlého zisku z predaja v obchode. Poškodenej strane však nemôže byť zároveň poskytnutá náhrada ušlého zisku z predaja v obchode podľa článku 74 a aj náhrada škody podľa článku 75 zodpovedajúca prípadu uzavretia náhradnej zmluvy, pretože v tom prípade by bola poškodená strana odškodnená dvojnásobne.[80]

4. Poškodená strana má právo na náhradu dodatočných nákladov vzniknutých v dôsledku porušenia zmluvy a pri zabraňovaní vzniku ďalšej škody.

4.1 V niektorých prípadoch môže porušenie zmluvy poškodenej strane spôsobiť vznik dodatočných nákladov v snahe zabrániť vzniku ďalšej škody.[81] Tieto náklady, občas nazývané aj incidenčná škoda, predstavujú škodu, ktorá ide nad rámec škody, ktorá vznikla stratou hodnoty v prospech poškodenej strany spôsobenou nesplnením povinností zo zmluvy. Hoci článok 74 výslovne neupravuje nárok na náhradu incidenčnej škody, poškodená strana má nárok na náhradu takejto škody v súlade s princípom úplnej náhrady škody uvedeným v tomto ustanovení, okrem iného za predpokladu, že tieto náklady boli vynaložené účelne.

4.2 Článok 74 neposkytuje žiadny vyčerpávajúci zoznam dodatočných nákladov, ktoré môžu byť nahradené. V prípade ak kupujúci bezdôvodne odmietne prijať tovar alebo odmietne po dodaní tovaru zaplatiť kúpnu cenu v súlade so zmluvou, dodatočné náklady vynaložené poškodenej stranou na odvrátenie vzniku ďalšej škody budú zahŕňať náklady na skladovanie alebo zabezpečenie tovaru.[82] V prípade porušenia zmluvy predávajúcim, dodatočné náklady môžu predstavovať náklady vzniknuté skladovaním alebo zabezpečením tovaru, ktorý bol dodaný oneskorene alebo vykazoval vady a ktorý sa má vrátiť

predávajúcemu,[83] ako aj náklady na prepravu poskytnutého náhradného tovaru.[84] Poškodený kupujúci má tiež nárok na náhradu incidenčnej škody v podobe dodatočných nákladov účelne vynaložených na zistenie, či bol dodaný tovar bez väd, ale len v prípade, ak bola zistená vada a táto bola oznámená druhej strane.[85]

5. Podľa článku 74 nemá poškodená strana nárok na náhradu výdavkov spojených s vymáhaním nárokov zo zmluvy.

5.1 Článok 74 výslovne neupravuje otázku nákladov na právne služby a poplatky, ktoré musí poškodená strana vynaložiť pri vymáhaní svojich nárokov na základe porušenia zmluvy v súdnom alebo rozhodcovskom konaní („trovy konania“). Niektoré súdy a právni teoretici považujú otázku náhrady trov konania za procesný inštitút, ktorý nespadá pod hmotnoprávnu úpravu náhrady škody v rámci Dohovoru.[86] Na druhej strane iná časť súdov a právnych teoretikov poukazuje na článok 7 ods. 1, podľa ktorého má byť Dohovor vykladaný nezávisle od vnútroštátnych inštitútov a akýkoľvek odkaz na vnútroštátne právo musí byť uskutočnený len ako posledná možnosť. Podľa tejto teórie je potrebné vykladať článok 74 široko, aby bol naplnený princíp úplného odškodnenia, pričom takéto úplné odškodnenie nevyhnutne zahŕňa aj nárok na náhradu nákladov, ktoré vznikli poškodenej strane pri vymáhaní tejto náhrady škody. V opačnom prípade poškodená strana aj tak utrpí ujmu.[87]

5.2 Otázka či trovy konania majú byť považované za škodu podľa článku 74 nemôže byť vyriešená len prostým rozlíšením na hmotnoprávne a procesnoprávne inštitúty. Posúdenie či je určitá otázka hmotnoprávnym alebo procesnoprávnym inštitútom závisí od konkrétneho vnútroštátneho právneho poriadku a taktiež od okolností konkrétneho prípadu.[88] Odvolávanie sa na takéto rozlišovanie by bolo zastaralé a kontraproduktívne.[89] Analýza tejto otázky by sa mala skôr sústrediť na to, či je otázka náhrady trov konania úmyselne vylúčená z pôsobnosti Dohovoru a ak nie je, či môže byť táto otázka vyriešená „podľa všeobecných zásad, na ktorých Dohovor spočíva, alebo, ak také zásady chýbajú, podľa ustanovení právneho poriadku rozhodného podľa ustanovení medzinárodného práva súkromného.“[90]

5.3 Hoci článok 74 výslovne nezakotvuje právo na náhradu trov konania ako atribútu škody, ani túto náhradu výslovne nezakazuje. Navyše ani prípravné práce, ktoré viedli k vytvoreniu článku 74 sa k tejto otázke nevyjadrujú. Z toho dôvodu táto otázka nie je výslovne vylúčená z pôsobnosti Dohovoru a je potrebné zvažovať, či možno túto otázku vyriešiť prostredníctvom liberálneho výkladu článku 74 alebo „analogickou aplikáciou niektorého ustanovenia Dohovoru.“[91]

5.4 Hoci sa zdá, že princíp úplného odškodnenia uvedený v článku 74 na prvý pohľad umožňuje náhradu trov konania za účelom úplného odškodnenia poškodenej strany, takýto výklad by bol v rozpore s princípom rovnosti kupujúceho a predávajúceho vyjadreným v článku 45 a 61.[92] Ak by bola náhrada trov konania poskytnutá na základe článku 74, vytvoril by sa nepomer, ktorý by vyústil do toho, že náhrada trov bude poskytnutá len úspešnému žalobcovi (poškodenému).[93] Možnosť náhrady škody podľa článku 74 je založená na porušení zmluvy, a teda úspešnému odporcovi nebude priznaná náhrada trov konania podľa článku 74 z dôvodu, že navrhovateľ neporušil zmluvu.[94] Preto aj priznanie náhrady nákladov na právnu pomoc a poplatky zmluvnej strane za účelom jej úplného odškodnenia nebude možné uskutočniť v prípadoch, kedy bude v takomto spore úspešný odporca (pôvodne označený ako škodca, ktorého zodpovednosť sa však nepreukázala).[95]

Nároky z porušenia zmluvy tvoria základ zmluvného práva a výklad článku 74, ktorý by vytváral nerovnaké postavenie kupujúceho a predávajúceho vo vzťahu k náhrade škody, by bol v rozpore s účelom Dohovoru.[96] Článok 74 však neobmedzuje súd alebo rozhodcu pri priznaní nároku na náhradu trov konania, ak takéto právo vyplýva zo zmluvy alebo z príslušných právnych noriem.

6. Poškodená strana má právo na náhradu finančnej ujmy spôsobenej uplatňovaním nároku tretích osôb, ktorý vznikol v dôsledku porušenia zmluvy.

6.1 Porušenie zmluvy môže spôsobiť poškodenej strane nielen priamu a incidenčnú škodu, ale aj straty v obchode s tretími osobami. Tieto straty sa niekedy nazývajú aj nepriama škoda.[97] Napríklad v prípade porušenia zmluvy kupujúcim môže predávajúci utrpieť nepriamu škodu v podobe ukončenia zmluvných vzťahov s dodávateľmi[98] alebo v podobe poplatkov spôsobených nevyplateným šekom.[99] Kupujúci má nárok na náhradu nepriamej škody v prípade, ak predávajúci dodá vadný tovar, ktorý kupujúci následne predá tretím osobám, v dôsledku čoho bude kupujúci zodpovedať za vady tovaru voči týmto tretím osobám.[100]

6.2 Rovnako ako v prípade priamej a incidenčnej škody, aj tento druh škody podlieha obmedzeniam z dôvodu ich predvídania alebo zamedzenia vzniku ďalšej škody.[101]

7. Poškodená strana má právo na náhradu škody spôsobenej poškodením jej dobrého mena, ku ktorému došlo v dôsledku porušenia zmluvy.

7.1 Peňažná škoda spôsobená poškodením dobrého mena je vo všeobecnosti tiež nahraditeľná na základe článku 74.[102] Článok 74 však neumožňuje náhradu nemajetkovej ujmy.[103] Z toho dôvodu je náhrada škody spôsobenej poškodením dobrého mena prípustná len v prípade, ak môže poškodená strana s rozumnou mierou istoty preukázať, že utrpela v dôsledku takéhoto porušenia zmluvy finančnú škodu.[104]

7.2 Hoci článok 74 výslovne neupravuje nárok na náhradu škody za poškodenie dobrého mena, takáto škoda spadá pod princíp úplného odškodnenia uvedeného v tomto ustanovení.[105] Aj článok 9:501 ods. 2 písm. a) PECL a článok 7.4.2 Zásad UNIDROIT umožňujú náhradu škody za poškodenie dobrého mena.[106]

7.3 Je však veľmi obtiažne definovať dobré meno.[107] Z toho dôvodu je aj ťažké ohodnotiť jeho poškodenie. Škoda spôsobená poškodením dobrého mena môže napríklad predstavovať budúci ušlý zisk. Škodu spôsobenú poškodením dobrého mena možno tiež definovať ako zníženie obchodnej reputácie alebo povesti obchodníka, ktoré je zmerateľné zmenou správania sa zákazníkov. Takúto škodu je tiež možné definovať ako zníženie miery obchodného dopytu.[108] Nakoľko neexistuje jednotná definícia, niektoré súdy vyžadovali prísnejšie podmienky pre preukázanie škody vzniknutej v dôsledku poškodenia dobrého mena. Napríklad v rozhodnutí Handelsgericht des Kantons Zürich z 10 februára 1999 obchodný súd nepriznal kupujúcemu náhradu škody spôsobenú poškodením dobrého mena, nakoľko kupujúci nebol schopný „presne vyčíslit“ výšku škody vzniknutej z poškodenia jeho reputácie.“[110] Avšak skutočnosť, že takúto škodu je ťažké vyčíslit, nesmie byť dôvodom pre uloženie prísnejších požiadaviek na preukázanie nároku na náhradu takejto škody. V mnohých prípadoch by totiž uloženie povinnosti predne vyčíslit výšku takejto škody znamenalo pre poškodenú stranu neprekonateľnú prekážku a znefunkčnilo by princíp úplného odškodnenia uvedený v článku 74. Je plne v súlade s článkom 74, rovnako ako v prípade

iných druhov škody, ak bude priznaná náhrada škody spôsobená poškodením dobrého mena v prípade, ak dokáže poškodená strana s rozumnou mierou istoty preukázať, že jej dobré meno bolo poškodené v dôsledku porušenia zmluvy.[111]

7.4 V niektorých prípadoch táto škoda môže byť určená prostredníctvom ušlého zisku. Takéto prípady však v sebe nesú potenciálne riziko dvojitého odškodnenia, pretože prekrývajú náhradu škody spôsobenú poškodením dobrého mena s náhradou ušlého zisku. Osobitne náhrada škody spôsobená znížením obchodného dopytu u poškodenej strany sa môže rovnať jej budúcemu ušlému zisku.[112] V tomto prípade si nemôže poškodená strana uplatniť oba uvedené nároky.[113] K takémuto prípadu došlo v rámci rozhodnutia Landgericht Darmstadt z 9 mája 2000.[114] V tomto prípade kupujúci obvinil predávajúceho z dodania vadného tovaru a odmietol zaň zaplatiť kúpnu cenu. Ako protinávrh si kupujúci uplatnil nárok na náhradu ušlého zisku z ďalšieho predaja a škody spôsobenej poškodením obchodnej reputácie. Súd rozhodol, že neexistoval základ pre tvrdenie kupujúceho o vzniku škody v dôsledku porušenia jeho dobrého mena. Súd uviedol, že „kupujúci si nemôže nárokovať na jednej strane náhradu straty zisku z ďalšieho predaja – ktorý by mohol byť poskytnutý vo forme náhrady ušlého zisku a na druhej strane nárokovať ďalšiu kompenzáciu za poškodenie dobrého mena.“[115]

7.5 Napriek tomu sa môžu vyskytnúť okolnosti, za ktorých bude mať poškodená strana nárok na náhradu škody spôsobenej poškodením dobrého mena *aj* nárok na náhradu ušlého zisku. Napríklad ak porušenie povinnosti jednej zmluvnej strany spôsobí, že podnik druhej zmluvnej strany v dôsledku toho zanikne, poškodená zmluvná strana bude mať okrem iného nárok na náhradu ušlého zisku za obdobie od porušenia zmluvy až do dátumu, kedy jej podnik zanikol a ďalej náhradu za zánik jej podniku, pričom škoda môže v tomto prípade zahŕňať tak ušlý zisk, ako aj škodu spôsobenú poškodením dobrého mena.[116]

8. Ak došlo k porušeniu zmluvy a poškodená strana následne uzavrela primeranú náhradnú zmluvu bez toho, aby predtým odstúpila od pôvodnej zmluvy, poškodená strana má nárok na náhradu škody, ktorá predstavuje rozdiel medzi hodnotou plnenia z pôvodnej zmluvy a náhradnej zmluvy.

8.1 Poškodená strana môže v niektorých prípadoch čiastočne odvrátiť vznik škody tým, že uzavrie náhradnú zmluvu.[117] Ak poškodená strana odstúpi od pôvodnej zmluvy a v primeranej lehote po tom a primeraným spôsobom uzatvorí náhradnú zmluvu, má v súlade s článkom 75 nárok na náhradu škody predstavujúcej rozdiel medzi hodnotou plnenia podľa pôvodnej zmluvy a hodnotou plnenia podľa náhradnej zmluvy, plus akúkoľvek ďalšiu škodu.[118] V niektorých prípadoch však môže zmluvná strana, buď v dôsledku existencie povinnosti zabrániť vzniku ďalšej škody, alebo vykonať zabezpečovacie opatrenia, môže uzavrieť náhradnú zmluvu po porušení zmluvy, ale ešte pred tým, ako odstúpi od pôvodnej zmluvy. V tomto prípade môže poškodená strana vypočítať výšku náhrady škody pomocou metódy určenej na výpočet náhrady škody podľa článku 75.[119] To znamená, že v prípade ak poškodená strana uzavrie náhradnú zmluvu ešte predtým, než odstúpi od pôvodnej, poškodená strana má nárok na náhradu škody podľa článku 74 zodpovedajúcej rozdielu medzi hodnotou plnenia podľa pôvodnej zmluvy a hodnotou plnenia podľa náhradnej zmluvy, ak je takáto náhradná zmluva primeraná.[120] Zdôvodnenie tohto postupu bolo poskytnuté nasledovne:

„Kupujúci, ktorému bol dodaný vadný tovar, ktorého vada nezakladá podstatné porušenie zmluvy oprávňujúce kupujúceho odstúpiť od zmluvy, musí byť oprávnený

uzavrieť náhradnú kúpnu zmluvu, aby mohol pokračovať vo svojej výrobe a/alebo plniť vlastné zmluvy uzavreté s jeho zákazníkmi. Napriek absencii odstúpenia od zmluvy, a teda nemožnosti aplikovať článok 75 CISG, kupujúci musí byť oprávnený vypočítať výšku škody na základe nákladov vynaložených na náhradnú zmluvu.“[121]

9. Náhrada škody nemá poškodenú stranu postaviť do lepšieho postavenia než by strana získala zo zmluvy, keby bola riadne plnená.

A. Pri výpočte výšky náhrady škody, na ktorú má poškodená strana nárok, má byť oproti škode vzniknutej v dôsledku porušenia zmluvy započítaný akýkoľvek zisk, ktorý poškodená strana získala v dôsledku neplnenia zmluvy.

9.1 V niektorých prípadoch môže porušenie zmluvy privodiť peňažný zisk poškodenej strane tým, že jej umožní zabrániť vzniku určitej straty alebo ušetriť náklady, ktoré by inak musela znášať pri plnení zmluvy. V tom prípade musí byť od výšky nahraditeľnej škody, ktorú utrpel poškodený, odpočítaný zisk, ktorý poškodená strana získala v dôsledku neplnenia zmluvy. Ako však uvádzajú niektorí právni teoretici, „nie je však možné takto postupovať v prípade nadobudnutého zisku, ktorý nemá dostatočnú spojitosť so škodou a je dôsledkom vlastných výdavkov poškodenej strany (napr. poistenie), pretože by bolo v rozpore s princípom dobrej viery (článok 6 ods. 1) obmedziť týmto spôsobom zodpovednosť škodcu.“[122]

9.2 Tento postup je v súlade s praxou v mnohých štátoch,[123] ako aj so Zásadami UNIDROIT a PECL. Zásady UNIDROIT v článku 7.4.2 uvádzajú, že je potrebné prihliadať na „akýkoľvek prospech vzniknutý zo zabránenia vzniku nákladov alebo škody.“[124] Komentár k tomuto článku objasňuje, že účelom tejto formulácie je zabezpečiť, že poškodená strana sa neobohatí v dôsledku nesplnenia zmluvy. Taktiež „je potrebné prihliadať na akýkoľvek prospech získaný poškodenou stranou v dôsledku neplnenia zmluvy, či už bude vo forme plánovaných výdavkov, ktoré jej nakoniec nevzniknú (napr. nemusí platiť náklady za nájom hotelovej izby pre umelca, ktorý nepríde) alebo stratu, ktorej sa zabránilo (napr. v prípade ak mal byť uzatvorený kontrakt, ktorý sa neplnil, pre poškodeného stratový.)“[125]

9.3 Na rozdiel od Zásad UNIDROIT, PECL výslovne neuvádzajú, že od škody spôsobenej poškodenej strane je potrebné odpočítať akýkoľvek zisk v dôsledku porušenia zmluvy. Komentár k článku 9:502 PECL však uvádza:

„Poškodená strana musí pri určovaní výšky škody odpočítať akýkoľvek prospech, pričom len rozdiel medzi utrpenou škodou a týmto prospechom je nahraditeľný. Rovnako aj pri určovaní výšky ušlého zisku je potrebné od sumy, ktorú by poškodená strana získala, odpočítať úsporu nákladov, ktoré by inak poškodená strana pri obstarávaní zisku musela vynaložiť, čím získame čistý zisk. Úspora nákladov typicky vzniká v dôsledku uzatvorenia náhradnej zmluvy poškodenou stranou. Je však na škodcovi, aby preukázal, že zmluva, z ktorej bol vyprodukovaný zisk, bola skutočne uzatvorená ako náhradná zmluva a nejde o zmluvu, ktorá bola uzatvorená nezávisle od porušenia pôvodnej zmluvy. Úspora nákladov vzniká v prípade, ak by budúce plnenie, od ktorého bola poškodená strana oslobodená v dôsledku porušenia zmluvy, spôsobilo poškodenej strane náklady.“[126]

9.4 Komentár Sekretariátu poskytuje nasledovné príklady správneho vyčíslenia škody v súlade s článkom 74:

„Príklad [A]: Na základe kúpnej zmluvy malo byť dodaných 100 obrábacích strojov vyrobených predávajúcim za kúpnu cenu \$ 50.000 FOB. Kupujúci zrušil zmluvu pred začiatkom výroby strojov. Ak by bola zmluva riadne plnená, predávajúci by vynaložil celkové náklady vo výške \$ 45.000, z ktorých \$ 40.000 by predstavovali náklady vzniknuté len v dôsledku existencie tejto zmluvy (napr. materiál, energie, cena pracovnej sily najatej na výrobu tovaru určená podľa celkového množstva strojov alebo za jeden stroj) a \$ 5.000 by predstavovali mimoriadne výdavky vynaložené na vedenie spoločnosti, ktoré pripadajú na uzatvorenú zmluvu (náklady vzniknuté z požičaného kapitálu, administratívne náklady, znehodnotenie výrobných prostriedkov). Nakoľko kupujúci zrušil zmluvu, predávajúci nevynaložil \$ 40.000, ktoré by predstavovali náklady vzniknuté v dôsledku existencie zmluvy. Avšak \$ 5.000 vynaložených na vedenie firmy, ktoré pripadajú na túto zmluvu, predstavuje náklady na podnikanie, ktoré sú nezávislé od existencie tejto zmluvy. Z toho dôvodu by sa týmto nákladom dalo vyhnúť len v prípade, ak by bola kapacita podniku využitá na plnenie náhradnej zmluvy v stanovenom čase byť znížené. Predávajúci teda vynaložil náklady \$ 5.000, ktoré, ak by bola zmluva riadne plnená, by mu boli nahradené kupujúcim v rámci kúpnej ceny. Z toho dôvodu preto kupujúci zodpovedá za škodu vo výške \$ 10.000. Po odpočítaní ušetrovaných nákladov vo výške \$ 40.000 od kúpnej ceny \$ 50.000 dostaneme stratu vzniknutú z porušenia zmluvy vo výške \$ 10.000.

„Príklad [B]: Ak by v príklade [A] predávajúci ešte pred zrušením zmluvy zo strany kupujúceho vynaložil náklady \$ 15.000 na čiastočné plnenie zmluvy, celková výška škody bude \$ 25,000.“

„Príklad [C]: Ak by produkt vyrobený predávajúcim na základe čiastočného plnenia zmluvy uvedeného v príklade [B] predávajúci predal tretej osobe za zníženú cenu \$ 5000, škoda vzniknutá predávajúcemu by sa znížila na \$ 20,000.“ [127]

B. Náhrada škody plniaca represívnu funkciu nemôže byť priznaná podľa článku 74 Dohovoru.

9.5 Dohovor výslovne neupravuje otázku náhrady škody plniacej represívnu funkciu. Náhrada škody plniaca represívnu funkciu, nazývaná tiež exemplárne odškodnenie, predstavuje sumu presahujúcu náhradu skutočne vzniknutej alebo vypočítanej škody za účelom potrestania škodcu za jeho hrubé protiprávne konanie.[128] Takýto druh náhrady škody nemôže byť priznaný na základe článku 74, pretože tento článok obmedzuje výšku náhrady škody na „sumu zodpovedajúcu strate, včítane ušlého zisku, ktorú utrpela druhá strana v dôsledku porušenia zmluvy.“[129] Navyše priznanie takéhoto druhu náhrady škody je v zmysle Dohovoru neprípustné, aj keby ich priznanie umožňovalo vnútroštátne právo, nakoľko Dohovor žiadnym spôsobom nepripúšťa takúto náhradu škody.[130] Zmluvné strany však môžu povoliť súdu alebo rozhodcovi priznať exemplárnu náhradu škody v rozsahu povolenom rozhodným vnútroštátnym právom.[131]

POZNÁMKY

* Forma citácie: CISG-AC Stanovisko č. 6, Výpočet výšky náhrady škody podľa článku 74 CISG, Spravodajca: profesor John Y. Gotanda, Villanova University School of Law, Villanova, Pennsylvania, USA

Prijaté CISG-AC jednomyseľne na zasadnutí na jar 2006 v Štokholme, Švédsko. Reprodukcia stanoviska je povolená.

JAN RAMBERG *predseda*

ERIC E. BERGSTEN, MICHAEL JOACHIM BONELL, ALEJANDRO M. GARRO,
ROY M. GOODE, SERGEI N. LEBEDEV, PILAR PERALES VISCASILLAS, PETER
SCHLECHTRIEM, INGEBORG SCHWENZER, HIROO SONO, CLAUDE WITZ,
členovia

LOUKAS A. MISTELIS,

CISG-AC je súkromnou iniciatívou podporovanou Institute of International Commercial Law pri Pace University School of Law a Centre for Commercial Law Studies, Queen Mary, University of London. Poradná rada Dohovoru o medzinárodnej kúpe tovaru (CISG-AC) má za úlohu podporovať štúdium Dohovoru OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru (CISG) a presadzovať a pomáhať pri jeho jednotnom výklade.

Pri svojom prvom zasadnutí v Paríži v roku 2001 bol za predsedu CISG-AC zvolený na trojročné obdobie profesor Peter Schlechtreim z Freiburskej univerzity v Nemecku. Dr. Loukas A. Mistelis z Centre for Commercial Law Studies, Queen Mary bol zvolený za sekretára. CISG-AC pozostával z nasledovných členov: Professor Emeritus Eric E. Bergsten, Pace University; Prof. Michael Joachim Bonell, University of Rome La Sapienza; Prof. E. Allan Farnsworth, Columbia University School of Law; Prof. Alejandro M. Garro, Columbia University School of Law; Prof. Sir Roy M. Goode, Oxford; Prof. Sergei N. Lebedev, Maritime Arbitration Commission of the Chamber of Commerce and Industry of the Russian Federation; Prof. Jan Ramberg, Professor of Private Law, University of Stockholm, Faculty of Law; Rector, Graduate School of Law, Riga, Latvia; Prof. Peter Schlechtriem, Freiburg University; Prof. Hiroo Sono, Faculty of Law, Kyushu University; Prof. Claude Witz, Universität des Saarlandes and Strasbourg University. Na ďalších zasadnutiach bol profesor Jan Ramberg zvolený za predsedu CISG-AC na obdobie od júna 2004 do júna 2007 boli zvolení ďalší traja členovia Prof. Pilar Perales Viscasillas, Universidad Carlos III de Madrid, Prof. Ingeborg Schwenzer, University of Basel a Prof. John Y. Gotand, Villanova University School of Law.

Pre ďalšie informácie kontaktujte <L.Mistelis@qmul.ac.uk>.

1. Komentár Sekretariátu uvádza:

Nakoľko článok 70 [zodpovedal v prípravnej fáze článku 74 CISG] upravuje nároky na náhradu škody kupujúceho aj predávajúceho, a tieto nároky môžu zahŕňať široký okruh skutkových okolností, vrátane doplnkových, ako sú vyžadovanie plnenia zmluvy od strany, ktorá ju porušila alebo odstúpenie od zmluvy, článok 70 nepredpisuje metódy pre určenie výšky „straty... ktorú utrpela... strana v dôsledku porušenia zmluvy.“ Súd alebo rozhodca musia použiť metódu výpočtu, ktorá najlepšie zodpovedá okolnostiam prípadu.

Komentár Sekretariátu, čl. 70 [zodpovedal v prípravnej fáze článku 74 CISG], 4, *opätovne vydaný* HONNOLD, DOCUMENTARY HISTORY OF THE UNIFORM LAW FOR INTERNATIONAL SALES, Kluwer 1989, s. 449 [ďalej len "Komentár Sekretariátu"], *tiež dostupný na*: <<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-74.html>>. Neexistuje žiadny oficiálny komentár k CISG. Komentár Sekretariátu sa vzťahuje na Prípravnú verziu Dohovoru z roku 1978. Napriek tomu Komentár zachytáva názory Sekretariátu na účel a dôsledky pripravovaného textu a poskytuje pomoc pri analýze oficiálneho textu CISG. *Pozri*: KRITZER, GUIDE TO PRACTICAL APPLICATIONS OF THE UNITED NATIONS CONVENTION ON CONTRACTS FOR THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS, Kluwer, 1989, S. 2 ("Komentáre [Sekretariátu] sú najbližším dostupným ekvivalentom oficiálneho komentáru k Dohovoru a v otázkach, ktorých sa dotýkajú predstavujú výklad s najvyššou formou authority, aký možno v prípade Dohovoru nájsť.")

2. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, COMMENTARY ON THE U.N. CONVENTION ON THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS, 2. vyd., Oxford, 2005, čl. 74, ¶ 2; Honnold, Uniform Law for International Sales, 3. vyd., Kluwer, 1998, s. 445 (*cituje* TREITEL, REMEDIES FOR BREACH OF CONTRACT, Oxford, 1998, s. 82).

3. *Pozri* Farnsworth, *Damages and Specific Relief*, 27 Am. J. Comp. L. s. 247, 249 (1979); Sutton, *Measuring Damages Under the United Nations Convention on the International Sale of Goods*, 50 Ohio State L.J. s. 737, 742 (1989).

4. čl. 74, 77 CISG.

5. *Pozri* HARRIS/TALLON, CONTRACT LAW TODAY: ANGLO-FRENCH COMPARISONS, Oxford 1989, s. 274; Draetta, a kol., *Transnational Contract Law in THE LAW OF TRANSNATIONAL BUSINESS TRANSACTIONS*, Federation Press, 2003, § 4:50; *Robinson v. Harman* 1 Exch p. 850 (1848); *The Unique Mariner* [1979] 1 Lloyd's Rep. 37, 54; WADDAMS, *THE LAW OF DAMAGES*, Canada Law Book Limited, 1983, 536; CORBIN, *CORBIN ON CONTRACTS*, West, 1952, p. 525; CANADA, *Asamera Oil Corp. v. Sea Oil & General Corp.*, Supreme Court of Canada, 1979, 1 S.C.R. s. 663.

6. čl. 7.4.2 Zásad UNIDROIT; čl. 9:502 PECL.

7. *Pozri* *Sapphire International Petroleum Ltd. v. National Iranian Oil Co.*, Arbitral Award, 15 March 1963, *znovu vydané* 35 I.L.R. s. 136, 182 (1967); *Delagoa Bay and East African Railway Co. (U.S. a Great Britain v. Portugal)* (1900), *zhrnuté v* WHITEMAN, DAMAGES IN INTERNATIONAL LAW, William S. Hein & Co., 1943, č. 3, s. 1694, 1697; *pozri tiež* WESTBERG, INTERNATIONAL TRANSACTIONS AND CLAIMS INVOLVING GOVERNMENT PARTIES: CASE LAW OF THE IRAN-U.S. CLAIMS TRIBUNAL, Int'l. Law Inst., 1991, s. 190. Rozhodca v slávnom prípade *Sapphire* vysvetlil tento princíp nasledovne: Všeobecne sa za účel náhrady škody považuje dostať stranu, ktorej bola náhrada priznaná, do finančného postavenia, v akom by bola táto strana v prípade, ak by bola zmluva plnená v súlade s vôľou strán prejavenu v čase uzatvárania zmluvy. ... Toto pravidlo je jednoducho odvodené od princípu *pacta sunt servanda*, nakoľko jeho jediným cieľom je nahradiť nesplnené povinnosti vyplývajúce zo zmluvy ich peňažným ekvivalentom. Je preto prirodzené, že veriteľ by mal byť úplne odškodnený. Toto odškodnenie zahŕňa škodu, ktorá už skutočne vznikla (*damnum emergens*), napríklad náklady vynaložené pri plnení zmluvy, a ušlý zisk (*lucrum cessans*), napríklad čistý zisk, ktorý mal vzniknúť v dôsledku plnenia zmluvy. *Sapphire*, 35 I.L.R. s. 185-86.

8. čl. 6 CISG.

9. FARNSWORTH, FARNSWORTH ON CONTRACTS, Aspen, 2004, č. 3, § 12.18.

10. Právni teoretici tvrdia, že CISG ukladá dôkazné bremeno pre preukázanie škody na žalobcu. *Pozri* ENDERLEIN/MASKOW, INTERNATIONAL SALES LAW, Oceana Publications 1992, s. 298. Avšak CISG výslovne nevyžaduje, aby bola výška škody s istotou preukázaná. *Pozri* Saidov, *Methods of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, § 5 (2001), prístupné na <<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov.html>> .

11. *Pozri* UNITED STATES, *Delchi Carrier S.p.A. v. Rotorex Corp.*, U.S. Court of Appeals (2nd Circuit), 6 december 1996, CISG-online.ch 140; *see also* FINLAND, *Helsingin Hovioikeus*, 26 október. 2000, CISG-online.ch 1078; SWITZ., *Bezirksgericht der Saane*, 20 február 1997, CISG-online.ch 426; ARBITRATION, ICC Court of Arbitration, 23 január 1997 CISGonline.ch 236. Právny teoretik zaoberajúci sa analýzou prípadov aplikácie CISG v Rusku uzavrel, že rozhodcovia dlhodobo využívali vlastnú úvahu pri určovaní potrebnej miery dôkazného bremena. *Pozri* Saidov, *Cases on CISG Decided in the Russian Federation*, 7 VINDOBONA J. INT'L COM. L. & ARB. s. 1-62, 50 (2003).

12. *Pozri* UNITED STATES, *Bagwell v. Middle S. Energy*, U.S. Court of Appeals (5th Cir.), 1986, 797 F.2d s. 1298; UNITED STATES, *Locke v. United States*, U.S. Court of Claims, 1960, 283 F.2d s. 521; UNITES STATES, *Kozlowski v. Kozlowski*, New Jersey Supreme Court, 1979, 403 A.2d s. 902; CHITTY ON CONTRACTS, 24th vyd., Sweet & Maxwell, 1977, č. 1, §1562; CARTER/HARLAND, CONTRACT LAW IN AUSTRALIA, 4. vyd., LexisNexis, 2002, s. 2117; *pozri tiež* RESTATEMENT, CONTRACTS (SECOND) § 352 (1981) (U.S.); DOBBS, LAW OF REMEDIES, West, 1993, §§ 12.4(3), 12.9(2); MCGREGOR, MCGREGOR ON DAMAGES, 14th ed., Sweet & Maxwell, 1980, § 261; *pozri tiež* WADDAMS, *op. cit.*, 1051; ARBITRAL AWARD, Konečné rozhodnutie č. 78445 z roku 1996, *znovu vydané v* XXVI Y.B. COM ARB. s. 167, 175 (2001) (*cituje* INDIA, *State of Kerala v. K. Bhaskaran*, AIR (1985) Kerala s. 55); ROBERT DUNN, RECOVERY OF DAMAGES FOR LOST PROFITS, 5th ed., Cromwell-Smith, 1998, § 1.6; Gotanda, *Recovering Lost Profits in International Disputes*, 36 GEO J. INT'L L. s. 61 (2005).

13. *See* Simont, *Belgcko*, in TRANSNATIONAL LITIGATION, Oceana, 2003, s. BEL-64; Vargas/Lira, *Brazília*, in TRANSNATIONAL LITIGATION, Oceana, 1997, s. BRA-11.

14. Wirth et al., *Švajčiarsko*, in TRANSNATIONAL LITIGATION, Oceana, 1997, s. SWI-77.

15. Helsinský odvolací súd sa zaoberal obdobnou situáciou, kedy predávajúci nedodal plastové koberce, s ktorými kupujúci dovtedy neobchodoval. *Pozri* FÍNSKO, *Helsingin hovioikeus*, 26 Oct. 2000, CISG-online.ch 1078. V tomto prípade kupujúci uzavrel kupujúci kúpnu zmluvu s tret'ou osobou, ktorej mal ďalej odpredať tieto koberce. *Id.* Súd pri určovaní výšky škody vzniknutej kupujúcemu v dôsledku porušenia zmluvy zo strany predávajúceho uviedol, že cieľ kupujúceho pri uzatváraní zmlúv nemožno brať ako základ pri určovaní výšky ušlého zisku. *Id.*

16. ROZHODCOVSKÝ ROZSUDOK, *Himpurna California Energy Ltd. V. P.T. (Persero) Perusahaan Listrik Negara*, Konečný rozsudok zo 4. mája 1999, znovu vydané XXV Y.B. COM. ARB. s. 13, 83-84 (2000).

17. Pozri USA, *Southwest Battery Corp. v. Owen*, Texas Supreme Court, 1938, 115 S.W.2d p. 1097 ("Zmluvná strana, ktorá poruší zmluvu nemôže byť zbavená zodpovednosti za škodu len z dôvodu, že nie je možné presne vyčíslit' výšku škody."); USA, *Super Valu Stores, Inc. v. Peterson*, Alabama Supreme Court, 1987, 506 So.2d s. 317 ("Risk nemožnosti presne určiť výšku škody musí zaťažovať odporcu, ktorého protiprávne konanie spôsobilo vznik škody.")

18. USA, *Mid-America Tablewares, Inc. v. Mogi Trading Co.*, U.S.Court of Appeals (7th Cir.), 1996, 100 F.3d s. 1353.

19. Pozri ZELLER, DAMAGES UNDER THE CONVENTION ON CONTRACTS FOR THE INTERNATIONAL SALE OF GOODS, Oceana, 2005, s. 158-59 (prihliadanie na rozlišovanie medzi hmotnoprávnou a procesnoprávnou povahou umožňuje súdu aplikovať jeho domáce právo, ktoré pozná najlepšie a vedie k forum shoppingu a v niektorých prípadoch môže spôsobiť, že použitie procesného práva vylúči použitie medzinárodnej zmluvy, teda „aplikácia domáceho procesného práva zabráni aplikácii unifikovaného hmotného práva.“)

20. Pozri Orlandi, *Procedural Law Issues and Law Conventions*, 5 UNIFORM L. REV. s. 23 (2000); Pozri tiež, USA, *Sun Oil Co. v. Wortman*, U.S. Supreme Court, 1998, 486 U.S. s. 717 ("Okrem osobitných prípadov vyjadrujú pojmy 'hmota' a 'proces' jemnú dichotómiu a ich význam v konkrétnom prípade je silne ovplyvnený tým, pre aký účel bola táto dichotómia vytvorená."); USA, *Hanna v. Plumer*, U.S. Supreme Court, 1965, 380 U.S. s. 460 ("Deliaca čiara medzi 'hmotou' a 'procesom' sa posúva v závislosti od zmeny právneho prostredia. Každé z nich obsahuje rôzne riešenia v závislosti od problému, ktorý má riešiť."); pozri tiež Gotanda, *Awarding Interest in International Arbitration*, 90 AM J. INTL L. s. 40 (1996) (zdôrazňuje, že "mnohé štáty považujú priznanie úrokov za hmotnoprávnu otázku, kým iné považujú túto otázku za procesnoprávnu.").

21. Pozri BIANCA/BONELL/Knapp, COMMENTARY ON THE INTERNATIONAL SALES LAW, THE 1980 VIENNA SALES CONVENTION, Giuffrè, Milano, 1987, čl. 7, 2.2.1-2.3.1 (uvádza, že v prípade nejasností alebo nezrovnalostí v texte alebo v prípade medzier v právnej úprave „by sa sudy v najväčšej možnej miere mali vyvarovať odkazu na rôzne vnútroštátne právne úpravy a mali by sa snažiť nájsť riešenie problému v Dohovore ako takom“ prihliadaním na „účel a zámer jednotlivých ustanovení ako aj Dohovoru ako celku“).

22. BIANCA/BONELL/Bonell, *op. cit.*, čl. 7, 2.3.2.2; pozri Saidov, *Standards of Proving Loss and Determining the Amount of Damages*, 22 J. CONT. L. p. 1 (marec 2006).

23. Pozri Eiselen, *Remarks on the Manner in which the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts May be Used to Interpret or Supplement Article 74 of the CISG*, prístupné na <<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/principles/uni74.html>>; Blase/Höttler, *Remarks on the Damages Provisions in the CISG, Principles of European Contract Law (PECL) and UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts (UPICC)*, prístupné na <<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/peclcomp74.html>>.

24. čl. 7.4.3.

25. čl. 7.4.3 komentár č. 1

26. čl. 9:501 ods. 2

27. Pozri Hahnkamper, *Rakúsko*, in TRANSNATIONAL LITIGATION, Oceana, 1999, s. AUS-88; Simont, *op. cit.*, s. BEL-63 (Belgicko); Wirth, *op. cit.*, p. SWI-76 (Švajčiarsko) (*cituje* GAUCH/SCHLUEP, SCHWEIZERISCHES OBLIGATIONENRECHT, ALLGEMEINER TEIL, Zürich, 6. vyd., 1995, č. 2, s. 2624, 2630, 2726; RESTATEMENT, CONTRACTS (SECOND) § 352 (1981) (U.S.); *pozri tiež* Gotanda, *Lost Profits*, *op. cit.*, s. 87 („Vo všeobecnosti musí žalobca preukázať ušlý zisk s rozumnou mierou istoty. V mnohých štátoch sa však pravidlo istoty vzťahuje len na preukázanie, že ku vzniku ušlého zisku došlo v dôsledku porušenia zmluvy a nevzťahuje sa na určenie výšky ušlého zisku.“)

28. FÍNSKO, *Helsingin Hovioketus*, 26 október., 2000, CISG-online.ch 1078; RUSKO, *ICA Arbitral Tribunal*, 27 júl, 1999, CISG-online.ch 779; UNITED STATES, *Delchi Carrier S.p.A. v. Rotorex Corp.*, U.S. Court of Appeals (2nd Circuit), 6 december 1995, CISG-online.ch 140; *pozri tiež* TeeVee Toons, Inc. v. Gerhard Schubert GmbH, No. 00 Civ. 5189 (RCC) (U.S. Dist. Ct. S.D.N.Y. Aug. 23, 2006), *prístupné na* <<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/060823u1.html>>.

29. *Cf.* C.c. art. 1226 (Taliansko); BW art. 6:105 (Holandsko); USA, *California Lettuce Growers v. Union Sugar Co.*, California Supreme Court, 1955, 289 P.2d s. 785, 793.

Komentár k americkému U.C.C. "odmieta akékoľvek tvrdenie, že náhrada škody musí byť vypočítaná s matematickou presnosťou. " a tvrdí, že "výška náhrady škody musí byť preukázaná len v takej miere určitosti a presnosti, akú umožňujú okolnosti prípadu. " U.C.C. § 1-106 komentár č. 1 (U.S.). Zásady UNIDROIT uvádzajú, že „ak výška náhrady škody nemôže byť preukázaná s dostatočnou presnosťou, stanovenie výšky je ponechané na rozhodnutí súdu.“ čl. 7.4.3 ods. 3 Zásad UNIDROIT

30. *Pozri* USA, *Butler v. Westgate State Bank*, Kansas Supreme Court, 1979, 596 P.2d s. 156; USA, *Alliance Tractor & Implement Co. v. Lukens Tool & Die Co.*, Nebraska Supreme Court, 1979, 281 N.W.2d s. 778; USA, *Houston Exploration, Inc. v. Meredith*, Nevada Supreme Court, 728 P.2d s. 437 (1986); USA, *Edwards v. Container Kraft & Paper Supply Co.*, California Court of Appeals, 1958, 327 P.2d s. 622; RESTATEMENT, CONTRACTS (SECOND) § 352 cmt. b (1981) (U.S.). V jednom prípade, ktorý sa nevzťahoval na CISG, žalobca vypočítal výšku nárokovaného ušlého zisku na základe detailnej predpovede skutočností v rozhodujúcom období, vrátane predpokladanej výrobnnej kapacity továrne, ktorú odporca nedokončil, predpokladanej predajnosti produktov, ktoré mali byť vyrobené v tejto továrni (založené hlavne na tvrdeniach zákazníkov žalobcu, že by kupovali určité množstvá produktov za ceny, ktoré boli porovnateľné so žalobcovou konkurenciou).

Súd „akceptoval, že žalovaná výška ušlého zisku zodpovedá sume, ktorú by mohol žalobca získať počas rozhodujúceho obdobia, ak by bola zmluva riadne plnená.“ ŠVÉDSKO, Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce, Predbežné rozhodnutie zo 17. júla 1992 a Konečné rozhodnutie z 13. júla 1993, *opätovne vydaný* XXII Y.B. COM. ARB. s. 197 (1997).

31. Ako súd uviedol v konečnom rozsudku v prípade č. 8362 z roku 1995 v prípade, ktorý sa nedotýkal CISG:

Vo vzťahu k výpočtu výšky náhrady škody je potrebné prihliadať na ostatné faktory určené právnou úpravou: v prvom rade musia byť jasne stanovené faktory, od ktorých sa odvodzuje výška náhrady škody. Výška náhrady škody nemôže byť výsledkom širokých špekulácií, ktoré nie sú podporené žiadnymi hmotnými dôkazmi. Na druhej strane právna úprava neposkytne škodcovi možnosť zbaviť sa zodpovednosti za škodu len z dôvodu, že neexistuje základ pre presné určenie výšky škody.

ROZHODCOVSKÝ ROZSUDOK, Konečný rozsudok v prípade č. 8362 z roku 1995, *znovu vydané* XXII Y.B. COM. ARB. s. 164, 177 (1977).

32. FARNSWORTH, *op. cit.*, § 12.9; *pozri napr.*, NEMECKO, [LG Trier, 12 október 1995](#), CISGonline.ch 160. Komentár Sekretariátu uvádza:

Ak mal dodaný tovar určiteľnú hodnotu, ktorá kolísala, škoda, ktorú utrpel kupujúci, predstavuje rozdiel medzi súčasnou hodnotou tovaru a hodnotou tovaru, ktorú by mal v prípade, ak by bol dodaný v súlade so zmluvou. Nakoľko cieľom ustanovenia o náhrade škody je dostať poškodenú stranu do finančného postavenia, v akom by bola, ak by bola zmluva riadne plnená, hodnota tovaru podľa zmluvy nemôže byť podkladom pre výpočet náhrady škody.

Komentár Sekretariátu, *op. cit.*, čl. 70 [zodpovedal v prípravnej fáze článku 74 CISG]

33. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 14. Komentár Sekretariátu uvádza:

Ak predávajúci dodal a kupujúci prevzal vadný tovar, výška škody utrpenej kupujúcim môže byť vypočítaná viacerými spôsobmi. Ak je kupujúci schopný odstrániť vadu, škoda bude zodpovedať nákladom vynaloženým na jej odstránenie. Ak boli dodaným tovarom stroje, škoda kupujúceho môže zodpovedať strate vzniknutej znížením produkcie počas obdobia, kedy stroje nemôžu byť využívané.

Komentár Sekretariátu, *op. cit.*, čl. 70 [zodpovedal v prípravnej fáze článku 74 CISG], 6.

34. *Pozri* RAKÚSKO, [OGH, 14 január, 2002](#), CISG-online.ch 643; *pozri tiež* KANADA, [Nova Tool and Mold Inc. v. London Industries Inc.](#), Ontario Court, 16 december 1998, CISG-online.ch 572; NEMECKO, [AG Mchen, 23 jún 1995](#), CISG-online.ch 368. Neúspešné pokusy o opravu tovaru môžu byť tiež nahradené. *Pozri* USA, [Delchi Carrier S.p.A. v. Rotorex Corp.](#), U.S.Court of Appeals (2nd Circuit), 6 december 1995, CISG-online.ch 140.

35. *Pozri* NEMECKO, [OLG Köln, 8 január, 1997](#), CISG-online.ch 217.

36. Komentár Sekretariátu, *op. cit.*, čl. 70 [zodpovedal v prípravnej fáze článku 74 CISG] 7.

37. Pre diskusiu o rozdieloch medzi náhradou škody podľa CISG a podľa amerického Uniform Commercial Code, ktorý bol v určitej forme prijatý väčšinou štátov USA, *pozri* Flechtner, *Remedies under the New International Sales Convention: The Perspective from Article 2 of the U.C.C.*, 8 J.L. & COM. s. 53, 97-107 (1988).

38. čl. 7.4.2 Zásad medzinárodných obchodných zmlúv UNIDROIT (2004). Pre porovnanie ustanovení o náhrade škody v Zásadách UNIDROIT a v Dohovore, *pozri* Eiselen, *op. cit.*; *pozri tiež* Garro, *The Gap-Filling Role of the UNIDROIT Principles in International Sales Law: Some Comments on the Interplay Between the Principles and the CISG*, 69 TULANE L. REV. s. 1149, 1152 (1995).

39. čl. 9:502 Princípov Európskeho zmluvného práva (PECL) (pripravené Komisiou pre európske zmluvné právo, tvorcovia Ole Lando a Hugh Beale, 2000). Pre porovnanie ustanovení o náhrade škody podľa PECL, *pozri* Blase/Höttler, *op. cit.*

40. Poškodená strana môže utrpieť škodu v dôsledku znehodnotenia meny v prípade, ak dlžník nevykoná platbu v deň splatnosti a počas obdobia medzi dobou splatnosti a prijatím platby sa výmenný kurz medzi menou dohodnutou v zmluve a miestnou menou poškodenej strany zníži. Z toho dôvodu po konverzii platby do miestnej meny nezíska poškodená strana takú hodnotu, ako očakávala na základe zmluvy. *Pozri* UNCITRAL Digest of Case Law on the United Nations Convention on the International Sale of Goods, *prístupné na* <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/V04/555/63/PDF/V0455563.pdf>; *pozri tiež* F.A. MANN, THE LEGAL ASPECT OF MONEY, Oxford, 4. vyd., 1982, s. 286.

41. *Pozri* ŠVAJČIARSKO, HG Zürich, 5 február 1997, CISG-online.ch 327; NOVÝ ZÉLAND, *Issac Naylor & Sons Ltd. v. New Zealand Cooperative Wool Marketing*, 1981, 1 N.Z.L.R. s.361; *pozri tiež* Vroegop, *Exchange Losses on an International Sale of Goods*, 1982 N.Z.L.J. s. 3-4.

42. *Pozri* Eiselen, *op. cit.*; Saidov, *Cases on CISG Decided in the Russian Federation*, 7 VINDOBONA J. INT'L COM. L. & ARB. s. 1, 44-45 (2003); *pozri tiež* ENDERLEIN/MASKOW, *op. cit.*, s. 298.

43. *Pozri*, NEMECKO, LG Heidelberg, 27 január 1981, *prístupné na* <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/810127g1.html> (precedens k ULIS); RUSKO, Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry (ICAC), 21 apríl 1994, *zhrnuté v* Saidov, *op. cit.*, s. 44 n.197; *pozri tiež* Saidov, *op. cit.*, s. 44-5 (na základe analýzy prípadov zistil, že ICAC vo všeobecnosti nepriznáva náhradu škody spôsobenej kurzovou stratou v zmysle teórie, že takáto strata je vnútroštátnym problémom veriteľa a jej riziko preto nemôže byť presunuté na dlžníka.) Vo všeobecnosti sa princíp nominalizmu [dôraz na číselné vyjadrenie peňažného plnenia, nie na jeho reálnu hodnotu] aplikuje len v prípade obchodov uskutočnených v jedinej mene a nie je možné ho aplikovať na prípady náhrady škody spôsobenej znížením výmenného kurzu v prípade medzinárodných obchodov zahŕňajúcich viacero mien. *Pozri* Brand, *Exchange Loss Damage and the Uniform Foreign-Money Claims Act: The Emperor Hasn't All His Clothes*, 23 LAW & POL'Y INT'L BUS. s. 1, 44 (1992).

44. *Pozri* MANN, *op. cit.*, s. 108, 286; Brand, *op. cit.*, s. 44.

45. *Pozri tiež* Brand, *op. cit.*, s. 43-44.

46. *Pozri* ŠVAJČIARSKO, *DT Ltd. v. B. AG*, HG St. Gallen, 3 december 2002, CISG-online.ch 727; ŠVAJČIARSKO, HG Zürich, 5 február 1997, CISG-online.ch 327; HOLANDESKO, *Gruppo IMAR v. Protech Horst*, District Court Roermond, 6 máj 1993, CISG-online.ch 454; *pozri tiež* NEMECKO, OLG Düsseldorf, 14 január 1994, CISG-online.ch 119.

47. *Pozri* NEMECKO, OLG Düsseldorf, 14 január 1994, CISG-online.ch 119; *pozri tiež* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 17.

48. Pozri ŠVAJČIARSKO, *DT Ltd. v. B. AG, HG St. Gallen*, 3 december 2002, CISG-online.ch 727; pozri tiež SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 17.

49. Pozri TALIANSKO, *Tessile v. Ixela, District Court Pavia*, 29 december 1999, CISG-online.ch 678; NEMECKO, *OLG Düsseldorf, 14 január 1994*, CISG-online.ch 119; pozri tiež ENDERLEIN/MASKOW, *op. cit.*, s. 302. V *Tessile v. Ixela*, taliansky predávajúci žaloval nárok na zaplatenie zvyšku kúpnej ceny za značkové oblečenie, ktorá mala byť podľa zmluvy platená v talianskych lírach. Súd však rozhodol, že „neexistuje nárok na náhradu v dôsledku devalvácie talianskej meny, nakoľko v predmetnom období boli zákonné úrokové sadzby pre priznaný úrok z omeškania vyššie než úroveň inflácie.“ *Id.* Z toho vyplýva, že podľa názoru súdu má byť bežná devalvácia meny kompenzovaná prostredníctvom úroku z omeškania.

50. Pozri NOVÝ ZÉLAND, *Issac Naylor & Sons Ltd. v. New Zealand Cooperative Wool Marketing*, 1981, 1 N.Z.L.R. s. 361; VEĽKÁ BRITÁNIA, *Milliangos v. George Frank (Textiles) Ltd.*, 1976 A.C. s. 443, 465; MANN, *op. cit.*, s. 286-87.

51. Pozri čl. 6.1.9 ods. 4 Zásad UNIDROIT; čl. 7:108 ods. 3 PECL

52. Pozri komentár k čl. 7:108 PECL; RESTATEMENT (THIRD) OF FOREIGN RELATIONS LAW § 823(2) (1986) (U.S.). komentár k čl. 9:510 PECL

53. Použit' vnútroštátnu právnu úpravu pri kvalifikácii náhrady škody spôsobenej zmenou výmenného kurzu by spôsobilo rozdielne riešenia v skutkovo podobných prípadoch, nakoľko vnútroštátne právne úpravy sa navzájom líšia. Pozri vo všeobecnosti GOTANDA, SUPPLEMENTAL DAMAGES IN PRIVATE INTERNATIONAL LAW, Kluwer, 1998, § 4 (porovnáva národné úpravy náhrady škody v cudzej mene a uvádza tri základné časové údaje, na ktoré je potrebné prihliadať: dátum porušenia zmluvy, dátum vydania rozsudku, dátum zaplatenia). *Ale cf.* USA, *Delchi Carrier S.p.A. v. Rotorex Corp.*, U.S.Court of Appeals (2nd Circuit), 6 december 1995, CISG-online.ch 140 (aplikuje New Yorkské pravidlo o porušení zmluvy na výmenu talianskych lír za americké doláre); USA, *Schmitz-Werke v. Rockland*, U.S.Court of Appeals (4th Circuit), 21 jún 2002, CISG-online.ch 625.

54. Pozri čl. 74 CISG; pozri tiež Komentár Sekretariátu, *op. cit.*, čl. 70 [zodpovedal v čase prípravy terajšiemu čl. 74 CISG], 3.

55. Pozri čl. 74 CISG.

56. Pozri Komentár Sekretariátu, *op. cit.*, čl. 70 [zodpovedal v čase prípravy terajšiemu čl. 74 CISG], 3.

57. Pozri *id.*

58. Pozri *id.*, 3; SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 22.

59. Pozri SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 2.

60. Pozri Gotanda, *Lost Profits*, *op. cit.*, s. 99.

61. Pozri USA, *Southwest Battery Corp. v. Owen*, Texas Supreme Court, 1928,

115 S.W.2d s. 1097, 1099; USA, *Super Valu Stores, Inc. v. Peterson*, Supreme Court of Alabama, 1987, 506 So. 2d s. 317, 330.

62. *Pozri* 2.1-2.13.

63. *Pozri* DUNN, *op. cit.*, § 6.1. Najčastejšou formou nákladov, ktoré môžu byť ušetrené, sú premenlivé náklady, ktoré zahŕňajú všetky „výdavky predstavujúce nevyhnutnú súčasť nákladov na výrobu alebo ... služby. Nevyhnutnou súčasťou... sú len náklady, ktoré by boli nevyhnutne vynaložené v prípade plnenia zmluvy.“ *Id.*, § 6.5 (*quoting* UNITED STATES, *Oakland California Towel Co. v. Sivils*, California Court of Appeals, 1942, 52 Cal. App. 2d pp. 517, 520).

64. čl. 7.4.2 Zásad UNIDROIT; čl. 9:502 PECL.

65. komentár k čl. 9:502 PECL.

66. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 22; *pozri* tiež komentár bod 2 k čl. 7.4.2 ods. 1 Zásad UNIDROIT.

67. Klasický príklad predstavuje porušenie zmluvy v podobe znemožnenia účastníkovi vyhrať v súťaži krásy. *Pozri* VELKÁ BRITÁNIA, *Chaplin v. Hicks*, 1911, 2 K.B. s. 786.

68. Právna teória uvádza, že stratu možnosti je potrebné vnímať v dvoch smeroch – ako predmet „náhrady škody“ a ako „podklad pre preukázanie škody“ *Pozri* Saidov, *Damages: The Need for Uniformity*, príspevok prednesený na 25 Years United Nations Convention of Contracts for the International Sale of Goods (CISG) § 3.4, s. 9 (Vienna Mar. 15-16, 2005). *Cf.* MURRAY, MURRAY ON CONTRACTS, LexisNexus, 4 vyd., 2001, § 121[C].

69. *Pozri* Saidov, *Damages: The Need for Uniformity*, *op. cit.*, § 3.4, s. 10; SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 22.

70. SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 22, n.98.

71. *Pozri* Saidov, *Damages: The Need for Uniformity*, *op. cit.*, § 3.4, p. 9; Melvin Aron Eisenberg, *Probability and Chance in Contract Law*, 45 UCLA L. REV. s. 1005, 1049 (1998).

72. V takomto prípade by bol škodca naďalej zodpovedný za inú škodu vzniknutú poškodenému v dôsledku porušenia zmluvy.

Minimálne jeden súd pri výklade článku 74 CISG odmietol priznať náhradu za stratu príležitosti. *Pozri* ŠVAJČIARSKO, [HG Zürich, 10 február, 1999](#), CISG-online.ch 488. V tomto prípade súd posudzoval, či si kupujúci môže oproti nároku predávajúceho na náhradu škody započítať okrem iného nárok na náhradu straty príležitosti získať viac obchodných ponúk v dôsledku nedodržania povinnosti predávajúceho dodať včas umelecké knihy na výstavu. Kupujúci uviedol, že „ako jeden z troch európskych vydavateľov, ktorí sa špecializujú na vydávanie takýchto katalógov, by mohol získať prinajmenšom tretinu celkových zákaziek.“ Súd rozhodol, že takáto strata príležitosti na zisk nemôže byť nahradená, nakoľko „ušlý zisk kupujúceho musí vyplývať z povahy podnikania kupujúceho a predávajúci musel mať už v čase uzatvárania zmluvy možnosť predvídať takéto následky.“

Id. Súd však priznal, že ak by si bol predávajúci vedomý možnosti vzniku takejto straty, náhrada za túto stratu by bola uplatniteľná.

73. MURRAY, *op. cit.*, § 121 ("Takéto odklonenie od požiadavky na rozumnú mieru istoty sú vysvetliteľné len na základe toho, že súdy jednoducho nechcú umožniť škodcovi možnosť zbaviť sa zodpovednosti za škodu len z dôvodu, že žalobca má ťažkosti preukázať stratu, ak by bolo v čase uzatvárania zmluvy zrejmé, že preukázanie takejto škody s rozumnou mierou istoty je nemožné.")

74. čl. 7.4.3 ods. 2 Zásad UNIDROIT.

75. Pozri VEĽKÁ BRITÁNIA, *Chaplin v. Hicks*, 1911, 2 K.B. s. 786; USA, *Kansas City, M & O. Ry. Co. v. Bell*, Tx. Ct. of Civil Appeals, 1917, 197 S.W. s. 322; USA, *Wachtel v. National Alfalfa Journal Co.*, Iowa Supreme Court, 1920, 176 N.W. p. 801; pozri tiež RESTATEMENT (SECOND) ON CONTRACTS § 348(3) (U.S.); MURRAY, *op. cit.*, § 121; Simont, *op. cit.*, p. BEL-64 (Belgicko); NICHOLAS, *op. cit.*, s. 228.

76. Pozri SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 22.

77. komentár bod F k čl. 9:501 ods. 2 písm. b). Komentár poskytuje nasledovný príklad: E bola vymenovaná za vedúceho predaja v podniku F na základe trojročnej zmluvy o poskytovaní služieb. Mal jej byť vyplácaný plat a provízia za predaj. Po 12 mesiacoch bola s E ukončená zmluva a napriek snahe sa jej nepodarilo nájsť náhradnú pozíciu a v čase prejednávania žaloby o neplatné skončenie zmluvy o šesť mesiacov neskôr bola stále nezamestnaná. E má nárok nielen na náhradu škody za 6 mesiacov nevyplatenej odmeny, ale aj na odmenu za zostávajúcich 18 mesiacov podľa zmluvy, nakoľko nemá možnosť nájsť si nové miesto, napriek jej snahe. Má tiež nárok na náhradu škody za ušlú províziu, ktorú by pravdepodobne získala. *Id.*, Príklad 8.

78. Pozri U.C.C. § 2-708(2) (U.S.) (výnimka z pravidla o strate transakcie predávajúceho). Pre ďalšie informácie o tom ako výnimka z pravidla o strate transakcie predávajúceho funguje v rámci U.C.C., pozri ANDERSON, DAMAGES UNDER THE UNIFORM COMMERCIAL CODE, West, 2nd ed., 2003, § 2-708:14.

79. USA, *Neri v. Retail Marine Corp.*, New York Court of Appeals, 1972, 285 N.E.2d s. 311 (*cituje* HAWKLAND, SALES AND BULK SALES, ALI, 1958 vyd., s. 153-54).

80. Pozri SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 75, 11. Priznať poškodenej strane nárok na náhradu ušlého zisku k už existujúcemu nároku na náhradu škody, ktorý zahŕňa aj ušlý zisk, by znamenalo postaviť poškodenú stranu do lepšej ekonomickej situácie, než akú by mala v prípade, ak by bola zmluva riadne plnená. Pozri NEMECKO, [LG München 6 Apr. 2000](#), CISG-online.ch 665.

81. Pozri Korpela, *Article 74 of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, § 3.3.2, PACE REV. OF THE CISG 2004-05 [Sellier, European Law Publishers (2006) 73-168]; *cf.* U.C.C. § 2-710 (U.S.). Podľa článku 77, „strana, ktorá uplatňuje porušenie zmluvy, musí urobiť opatrenia primerané okolnostiam prípadu na zmenšenie straty, včítane ušlého zisku z porušenia zmluvy.“ čl. 77 CISG. Pozri všeobecne HONNOLD, *op. cit.*, s. 456-64; pozri tiež Saidov, *Methods of*

Limiting Damages Under the Vienna Convention for the International Sale of Goods, (december 2001), prístupné na <<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov.html>>.

82. Pozri napr. ROZHODCOVSKÉ KONANIE, ICC Arbitration Case No. 7585, 1 január 1992 CISG-online.ch 105; pozri tiež SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 18.

83. Pozri NEMECKO, LG Landshut, 5 apríl, 1995, CISG-online.ch 193; RAKÚSKO, Vienna Arbitral Tribunal, 15 jún 1994 CISG-online.ch 691; ŠVÉDSKO, Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce Case č. 107/1997, prístupné na: <<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980107s5.html>>.

84. Pozri napr.: USA, *Delchi Carrier S.p.A. v. Rotorex Corp.*, U.S. Court of Appeals (2nd Circuit), 6 december 1995, CISG-online.ch 140.

85. Pozri napr. ŠVÉDSKO, Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce Case č. 107/1997, prístupné na: <<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/980107s5.html>>; NEMECKO, BGH, 25 jún 1997, CISG-online.ch 277; pozri tiež SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 19; Korpela, *op. cit.* § 3.3.2; cf. U.C.C. § 2-715(1) (U.S.).

86. Pozri USA, *Zapata Hermanos Sucesores v. Hearthside Baking Co.*, U.S. Court of Appeals (7th Circuit), 2002, 13 F.3d s. 385, 388; Flechtner/Lookofsky, *Viva Zapata! American Procedure and CISG Substance in a U.S. Circuit Court of Appeal*, VINDOBONA J. INT'L COM. L. & ARB. s. 93 (2003). Podľa tohto názoru, nakoľko sa jedná o procesnoprávny inštitút, náhrada trov konania má byť posudzovaná podľa domáceho práva alebo rozhodného práva pre riešenie sporu. Pozri *Zapata*, *op. cit.*, 313 F.3d s. 388; pozri tiež SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 20 ("Náhrada trov konania ... sa riadi výlučne príslušnými normami *lex fori*"); ale: cf. SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Schlechtriem, *op. cit.*, Úvod, s. 7 ("Ak by národné sudy jednoducho kvalifikovali náhradu nákladov konania a trov právneho zastúpenia ako procesnú otázku, ktorá má byť posúdená podľa ich vlastných noriem *lex fori*, obmedzili by tým použitie článku 74 a skúmanie toho, či takéto náklady predstavujú riziko, ktoré musí niesť každá procesná strana, ako je to v USA, budú posúdené v každom právnom poriadku inak v závislosti od vlastnej právnej histórie a precedensov, čo spôsobí rúcanie uniformity, ktorú mal Dohovor zabezpečiť.“)

87. Pozri vo všeobecnosti Felemegas, *The Award of Counsel's Fees under Article 74 CISG*, in *Zapata Hermanos Sucesores v. Hearthside Baking Co.* (2001), prístupné na: <<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/felemegas1.html>>; Zeller, *Interpretation of Article 74 - Zapata Hermanos v. Hearthside Baking - Where Next?*, 2004 NORDIC J. COM. LAW 1, prístupné na <<http://www.njcl.utu.fi>>.

88. Pozri 2.5. Jeden komentátor navrhuje, aby sudy uplatňovali pri posudzovaní toho, či je určitá otázka hmotnoprávnou alebo procesnoprávnou kritérium výsledku tejto otázky. Pozri vo všeobecnosti Orlandi, *Procedural Law Issues and Law Conventions*, 5 UNIFORM L. REV. p. (2000). Používanie kritéria výsledku v USA spôsobilo mnoho nejasností, hlavne vo vzťahu k aplikovaniu Federálnych pravidiel civilného procesu v prípadoch, v ktorých boli v rozpore so štátnymi úpravami. Nakoniec Najvyšší súd USA rozhodol, že kritérium výsledku neurčuje platnosť Federálnych pravidiel civilného procesu v prípadoch, kedy sú tieto v rozpore so

štátnym právom. *Pozri USA, Hanna v. Plumer, op. cit.; pozri tiež CHEMERINSKY, FEDERAL JURISDICTION*, Aspen, 4 vyd., 2003, s. 321 (poznámenáva, že "problém s kritériom výsledku je, že prakticky akákoľvek norma môže ovplyvniť výsledok sporu.").

89. *Pozri Carruthers, The Substance and Procedure Distinction in Conflict of Laws: A Continuing Debate in Relation to Damages*, 53 INT'L & COMP. L.Q. s. 691 (2004).

90. Čl. 7 ods. 2 CISG. Jeden komentátor poznámenáva:

Existuje rozšírený názor, že vnútroštátne právo nemá rozhodovať o tom, či určitá otázka... spadá pod pôsobnosť Dohovoru alebo nie. (HONNOLD, Uniform Law, 97). Rozhodujúcim pre posúdenie, či určitá otázka spadá pod úpravu Dohovoru je jej podstata, a nie formálne vyjadrenie alebo posúdenie podľa obdobného vnútroštátneho práva. Pri posudzovaní tejto otázky sa má súd riadiť ustanoveniami článku 7 a umožniť Dohovoru najširšiu možnú aplikáciu v súlade s jej účelom s cieľom unifikovať právnu úpravu vzťahov vznikajúcich z medzinárodného obchodu. BIANCA/BONELL/Khoo, *op. cit.*, čl. 4, 3.3.5.

91. HONNOLD, *op. cit.*, p. 109; *pozri tiež SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Schlechtriem, op. cit.*, čl. 7, 27-29.

92. Články 45 a 61 poskytujú v prípade porušenia zmluvy druhou stranou obdobné nároky tak kupujúcemu, ako aj predávajúcemu. *Pozri čl. 45, 61 CISG; pozri tiež Liu, Comparison of CISG Article 45/61 remedial provisions and counterpart PECL articles 8:101 and 8:102*, 2004 NORDIC J. COM. L. s. 1, 2 *prístupné na* <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/anno-art-61.html> (analyzujúce obdobné nároky kupujúceho a predávajúceho).

93. *Pozri Flechtner, Recovering Attorneys' Fees as Damages under the U.N. Sales Convention: A Case Study on the New International Commercial Practice and the Role of Case Law in CISG Jurisprudence, with Comments on Zapata Hermanos Sucesores, S.A. v. Hearthside Baking Co.*, 22 NW. J. INT'L L. & BUS. s. 121, 151 (2002); Keily, *How Does the Cookie Crumble? Legal Costs Under a Uniform Interpretation of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, 2003 NORDIC J. COM. L. 1, § 5.6, *prístupné na* <http://www.njcl.utu.fi>; Vanto, *Attorneys' Fees as Damages in International Commercial Litigation*, 15 PACE INT'L L. REV. s. 203, 221 (2003).

94. *Pozri Vanto, op. cit.*, s. 221; *pozri tiež Flechtner, op. cit.*, s. 151; Keily, *op. cit.*, § 6.2(b). Jeden komentátor tvrdí, že objavená medzera má byť len výnimočne riešená podľa vnútroštátneho práva v zmysle článku 7 ods. 2. *Pozri Zeller, op. cit.*, s. 10. Toto však nerieši prípad, kedy úspešný odporca nebude schopný nárokovať si náhradu trov konania. Ďalší komentátor uvádza, že žalobca poruší svoju povinnosť lojality v prípade, ak podá žalobu v dôsledku porušenia zmluvy druhou stranou, ale súd rozhodne o žalobe ako o nedôvodnej. Tvrdí, že v tomto prípade by náhrada trov právnej pomoci a nákladov konania mala byť na základe Dohovoru priznaná. *Pozri Felemegas, op. cit.*, s. 126. Táto teória však vybočuje zo všeobecne podávaného výkladu Dohovoru. Formulácia ustanovení a ani štruktúra Dohovoru nepodporujú existenciu zodpovednosti za škodu spôsobenú vynaložením nákladov na právnu pomoc a trov konania v prípade uvedeného žalobcu. *Pozri Flechtner, op. cit.*, s. 152. Výklad článku 74, ktorý umožňuje náhradu trov konania úspešného žalobcu môže tiež viesť k rozporom s príslušnými procesnými normami a normami upravujúcimi výšku náhrady trov právneho zastúpenia. Mnoho štátov napríklad odvodzuje výšku trov právneho zastúpenia podľa presného sadzovníka, čo môže spôsobiť, že poskytnutá náhrada bude nižšia, než

skutočne vynaložené náklady na právnu pomoc. Ak by bol článok 74 vykladaný tak, že upravuje náhradu trov konania a právnej pomoci, tieto procesné normy by sa nemohli uplatniť, nakoľko sú v rozpore s princípom úplného odškodnenia obsiahnutým v Dohovore. Takéto neaplikovanie procesných noriem by spôsobilo nerovnosť v postavení žalobcu a žalovaného. Vo vyššie uvedenom prípade by si úspešný odporca musel uplatniť nárok na náhradu trov konania podľa noriem domáceho práva, ale vzhľadom na uvedené neuplatnenie týchto noriem v prípade aplikácie Dohovoru, by sa tieto normy nemohli aplikovať na náhradu trov konania úspešného žalobcu. Takéto nerovnaké zaobchádzanie by bolo v rozpore so zásadou rovnosti uvedenou v Dohovore. Dá sa samozrejme argumentovať, že možnosť priznať náhradu trov právneho zastúpenia a konania je hmotnoprávnou otázkou, a teda spadá pod pôsobnosť Dohovoru a len určenie jej výšky tejto náhrady je procesnoprávnou otázkou, ktorá bude upravená domácim právom. Toto rozlišovanie je však veľmi vykonštruované a taktiež odporuje princípu úplného odškodnenia a potrebe jednotnosti pri aplikácii Dohovoru, vzhľadom na skutočnosť, že táto výška bude závisieť od príslušných procesných noriem.

95. Ďalším spoločenským záujmom v prospech priznania náhrady trov právnej pomoci a konania je odstrašenie obchodníkov od porušovania zmluvy a potrestanie škodcu. *Pozri* Reinganum/Louis L. Wilde, *Settlement, Litigation, and the Allocation of Litigation Costs*, 17 RAND J. ECON. s. 557 (1986) (analyzuje odstrašujúcu funkciu povinnosti nahradiť trovy právneho zastúpenia); Wetter/Priem, *Costs and Their Allocation in International Commercial Arbitrations*, 2 AM. REV. INT'L ARB. s. 249, 329 (1991) (tvrdí, že sudy priznali nárok na náhradu trov konania a právnej pomoci, aby potrestali neúspešného žalobcu za to, že vzniesol nedôvodnú žalobu alebo pokutovali odporcu za to, že nedôvodne odmietal uspokojiť nároky žalobcu). Druhý dôvod však určite nie je účelom, ku ktorému by smeroval článok 74. Navyše výklad podľa ktorého CISG poskytuje náhradu trov konania len žalobcovi neslúži účelu Dohovoru. Takýto model priznávania nárokov je zvyčajne prijatý, aby podporil rozvoj súdnych konaní v určitej oblasti, nakoľko je to vo verejnom záujme alebo v snahe vyrovnať silu procesných strán, najmä v prípadoch sporov medzi vládou a súkromnou osobou. *Pozri vo všeobecnosti* Krent, *Explaining One-Way Fee Shifting*, 79 VA. L. REV. s. 2039 (1993). Žalobcovia sporoch z CISG nepotrebujú takýto spôsob priznávania trov ako motiváciu na to, aby si uplatnili svoje nároky na súde. Navyše takéto spory skôr výnimočne zahŕňajú ako procesnú stranu štát. Z toho dôvodu neexistuje účel, pre ktorý by v prípade sporov z CISG mal byť použitý model jednostranného priznávania nároku na náhradu trov konania.

96. *Pozri* Keily, *op. cit.*, § 6.2(b); *pozri tiež* BIANCA/BONELL/Bonell, *op. cit.*, 2.2.1 (uvádza, že pri výklade Dohovoru „musia sudy zaujať omnoho liberálnejší postoj a prihliadať, ak je to vhodné, na účel jednotlivých ustanovení a Dohovoru ako celku.“)

97. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 21.

98. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 21 (uvádza prípady).

99. *Pozri* NEMECKO, [OLG München, 28 január 1998](#), CISG-online.ch 339; NEMECKO, [LG Bielefeld, 2 august 1996](#).

100. *Pozri* NEMECKO, [BGH, 25 november 1998](#), CISG-online.ch 353.

101. *Pozri* ANDERSON, *op. cit.*, § 11.3; SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 21.

102. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 12; Blase/Höttler, *op. cit.*; Djakhongir Saidov, *Methods of Limiting Damages Under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods*, 14 PACE INT'L L. REV. s. 307, 328 (2001). *ale pozri* NEMECKO, [LG München, 30 august 2001](#), CISG-online.ch 668 (uvádza, že náhrada škody spôsobenej stratou dobrého mena nie je prípustná podľa Dohovoru). Právni teoretici však odporujú, že odôvodnenie tohto rozsudku nebolo dostatočné. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 12, n.55; *pozri tiež* WADDAMS, *op. cit.*, s. 535 (tvrdí, že "neexistuje zrejmy dôvod prečo by nemohla byť priznaná náhrada škody za stratu reputácie v záväzkových vzťahoch"); MCGREGOR, *op. cit.*, § 38 (to isté).

103. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, art. 74, 12; *ale pozri* Saidov, *op. cit.*, s. 329-32 (považuje ujmu na obchodnej povesti za nemateriálnu ujmu).

104. *Pozri* FRANCÚZSKO, *Sté Calzados Magnanni v. SARL Shoes General International*, [CA Grenoble, 21 október 1999](#), CISG-online.ch 574; ŠVAJČIARSKO, [HG Zürich, 10 február 1999](#), CISG-online.ch 488; NEMECKO, [LG Darmstadt, 9 máj 2000](#), CISG-online.ch 560.

105. Blase/Höttler, *op. cit.*

106. *Pozri* komentár bod 5 k čl. 7.4.2 Zásad UNIDROIT; čl. 9:501 ods. 2 PECL a n.4; *pozri tiež* Blase/Höttler, *op. cit.*

Mnohé právne poriadky aplikujúce americký Uniform Commercial Code tiež umožňujú priznanie náhrady škody za poškodenie dobrého mena. *Pozri* ANDERSON, *op. cit.*, § 11:31.

107. Právna teória objasňuje:

Mnohí podnikatelia ponímajú dobré meno ako kvalitu vzťahov medzi podnikateľom a jeho zákazníkmi, to znamená, že spoločnosť s kvalitnými službami si vytvára dobré meno medzi zákazníkmi. Hoci ide o presnú definíciu dobrého mena, existujú aj ďalšie definície. Napríklad podľa príjmovej metódy pre určenie obchodnej hodnoty má spoločnosť hodnotu FMV [primeraná trhovú hodnotu] pozostávajúcu z jej hmotného majetku a dobrého mena. V tomto prípade je hodnota dobrého mena vypočítaná ako kapitálová hodnota spoločnosti "nad rámec" príjmov alebo miery návratnosti. Inými slovami, dobré meno je prejavom skutočnosti, že spoločnosť získava väčšiu návratnosť ako investície s rovnakou mierou rizika. Teda dobré meno vyjadruje v tomto prípade schopnosť spoločnosti získať príjem nad rámec bežných príjmov... Posledný spôsob vysvetlenia dobrého mena sa vzťahuje na bilancie pohľadávok a záväzkov spoločnosti. GAAP [Všeobecne akceptované účtovné princípy] nepovoľujú spoločnosti určiť hodnotu jej dobrého mena a potom ju zarátať do svojej bilancie. Tradičná teória nákladov neumožňuje takýto postup v rámci GAAP. Avšak v prípade akvizície podnikov môže byť dobré meno umiestnené do postakvizíicnej bilancie, čím vyjadruje kúpnu cenu zaplatenú navyše oproti FMV spísaného hmotného majetku. V praxi sa môže takáto kúpna cena zaplatená navyše vzťahovať okrem dobrého mena aj na iný nehmotný majetok (napr. zákaznícka základňa, obchodné meno).

GABEHART/BRINKLEY, *THE BUSINESS VALUATION BOOK*, A.M.A., 2002, s. 116-17.

108. *Pozri* ANDERSON, *op. cit.*, § 11:31; Saidov, *op. cit.*, s. 330.

109. *Pozri* HG Zürich 10 Feb. 1999, *op. cit.*

110. *Pozri* NEMECKO, [LG Darmstadt, 9 May 2000](#), CISG-online.ch 560.

111. *Pozri* 2.1-2.9 (analyzuje mieru požiadavky istoty pri dokazovaní); *pozri tiež* ANDERSON, *op. cit.*, § 11.3 (odmieta akýkoľvek „striktný štandard istoty“ v prípade škody spôsobenej poškodením dobrého mena) (*cituje* MCCORMICK, *HANDBOOK ON THE LAW OF DAMAGES*, West, 1935, s. 677; Saidov, *op. cit.*, s. 330).

Samozrejme, poškodená strana bude musieť v každom prípade preukázať okrem iného aj to, že škodu bolo možné predvídať. Dokonca niektorí právni teoretici tvrdia, že v prípade poškodenia dobrého mena existuje ešte prísnejšia požiadavka predvídavosti. *Pozri* SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 46.

112. WADDAMS, *op. cit.*, s. 628; *LG Darmstadt, 9 May 2000, op. cit.*; *pozri tiež* ANDERSON, *op. cit.*, § 11.3 (tvrdí, že "ušlý budúci zisk, ktorý nie je pripísateľný strate zákaznickej základne nepredstavuje škodu spôsobenú poškodením dobrého mena.")

113. *Pozri* *LG Darmstadt, 9 May 2000, op. cit.* (*cituje* nebezpečenstvo dvojitej náhrady škody).

114. *Id.*

115. *Pozri id.*

116. *Cf.* USA, *Lewis River Golf v. O.M. Scott & Sons*, Wash. Supreme Court, 1993, 845 P.2d s. 987 (priznal \$664,340 ako škodu v dôsledku porušenia zmluvy a \$1,026,800 ako stratu na následnom predaji podniku, ktorá zahŕňala stratu v dôsledku poškodenia jeho dobrého mena.)

117. *Pozri vo všeobecnosti* FARNSWORTH, *op. cit.*, s. 216, 225.

118. čl. 75 CISG.

119. *Cf.* NEMECKO, [OLG Hamburg, 28 február 1997](#), CISG-online.ch 261.

120. *Pozri* Schlechtriem, *Damages Avoidance of the Contract and Performance Interest under the CISG*, FESTSCHRIFT APOSTOLOUS GEORGIADIS, ATHENS (bude vydaná v roku 2006); *pozri tiež* FARNSWORTH, *op. cit.*, s. 224-27. V tomto prípade má poškodená strana taktiež nárok na náhradu incidenčnej a následnej škody.

121. Schlechtriem, *op. cit.*, p. 4. Pri výpočte výšky náhrady škody, ktorá má byť uhradená poškodenému je potrebné oproti utrpenej škode započítať akýkoľvek prospech, ktorý poškodený získal v dôsledku neplnenia povinností zo zmluvy. Profesor Schlechtriem uvádza: Ak kupujúci ukončí zmluvu tým, že bude požadovať úroky z omeškania s plnením zmluvy bez toho, aby od zmluvy odstúpil, musí si ponechať vadný tovar, ktorého hodnota musí byť odpočítaná od celkovej škody spôsobenej kupujúcemu. Ak kupujúci ďalej predá tovar, hoci aj s veľkou zľavou v dôsledku jeho väd, zisk musí byť odpočítaný od uplatňovaného nároku. Rovnako, ak si uplatňuje nárok na zaplatenie úrokov z omeškania v dôsledku omeškania s dodaním tovaru, ale nakoniec dodá, hoci oneskorene, túto dodávku bez väd, kupujúci ju musí prevziať, nakoľko nemôže odstúpiť od zmluvy (keďže omeškania nezakladá podstatné porušenie zmluvy a nebola poskytnutá dodatočná lehota na plnenie), je potrebné prihliadať na hodnotu zakúpeného náhradného tovaru, ak môže byť tento využiteľný alebo na zisk získaný z ďalšieho predaja tovaru. *Id.*, s. 6.

122. SCHLECHTRIEM/SCHWENZER/Stoll/Gruber, *op. cit.*, čl. 74, 32.

123. *Pozri* FARNSWORTH, *op. cit.*, § 12.9; TREITEL, *op. cit.*, §§ 149-50; *pozri tiež* čl. 9:502 PECL n.4 (cituje mnohé rozhodnutia a teoretikov).

124. čl. 7.4.2 Zásad UNIDROIT.

125. *Id.*, komentár č. 3.

126. komentár c k čl. 9:502 PECL.

127. Komentár Sekretariátu, *op. cit.*, čl. 70 [zodpovedal v príprave čl. 74 CISG], 5.

128. Pre porovnávaciu štúdiu o náhrade škody plniacej represívnu funkciu, *pozri* Gotanda, *Punitive Damages: A Comparative Analysis*, 42 COLUM. J. TRANSNAT'L L. p. 391 (2004). Neprípustnosť náhrady škody plniacej represívnu funkciu sa vo všeobecnosti nevzťahuje na prípady zmluvnej pokuty.

129. čl. 74 CISG.

130. *Id.*

131. *Pozri* ENDERLEIN/MASKOW/Knapp, *op. cit.*, p. 544. Je potrebné poznamenať, že priznanie náhrady škody plniacej represívnu funkciu môže porušiť zásady verejného poriadku. V takomto prípade môže byť priznaný nárok na náhradu takejto škody alebo časť takéhoto nároku neplatný alebo nevymožiteľný. *Pozri vo všeobecnosti* Gotanda, *Awarding Punitive Damages in International Commercial Arbitration in the Wake of Mastrobuono v. Shearson Lehman Hutton, Inc.*, 38 HARV. INT'L L.J. s. 59 (1997).